

SPRAWOZDANIE
PAŃSTWOWEJ DYREKCJI
AKADEMII HANDLOWEJ
W KRAKOWIE

ZA ROK SZKOLNY

1919

KRAKÓW 1919
NAKŁADEM AKADEMII HANDLOWEJ W KRAKOWIE

Dom drukarski i nakładowy Karola Prochaski w Cieszynie.

»Ach, czyjeż usta śmia pochlebiać sobie,
Że znajdą dzisiaj to czarowne słowo,
Które rozczuli rozpacz marmurową,
Które z serc wieko podejmie kamienne,
Rozwiąże oczy, tylą łez brzemienne?«

Temi słowy wprost przyznał ten, który był największym z poetów naszych, który, jak nikt drugi zespolił własne życie z cierpieniem i tragedją Ojczyzny, że brak nawet Jemu odpowiedniego słowa, któreby odmalowało ból i niedolę naszego narodu,

»Bo Naród bywa na takiej katuszy,
Że kiedy zwróci wzrok ku jego męce,
Nawet Odwaga załamuje ręce«.

Lecz choć nie miał siły mówić i śpiewać

O krwi tej, co się świeżo lała,
O łzach, któremi płynie Polska cała, —

miął Moc i Siłę mówić o Jej życiu, głosić dowodnie, iż nie umarła ta, na którą przemocą żałobny kir narzucono i grobowcowym ciosem przykryto, miał tę Wiarę w niebo, która sobą »Niebo kusila« i kazała wierzyć w Zmartwychwstanie Ojczyzny tak silnie i pewnie, jak silnie i pewnie wierzy się na ziemi w śmierć.

Więc tuż obok »czarownego słowa«, przedstawiającego martyrologię Polski, biegł głos silniejszy i potężniejszy, głos modlitwy, wołający:

»Przez rany, łzy i cierpienia wszystkich niewolników,
wygnańców, i pielgrzymów polskich
Wybaw nas, Panie!

O wojnę powszechną za wolność ludów
Prosimy Cię, Panie,

O niepodległość, całość i wolność ojczyzny naszej
Prosimy Cię, Panie . . .«

W śmierć Polski nie uwierzył On, nie uwierzył nigdy żywy
 naród cały nawet w chwilach takich, gdzie Przemoc i Potęga
 wroga chadzała w największym blasku i majestacie, nie uwierzył,
 choć zdawało się nieraz, że Nadzieja Zmartwychwstania, to tylko
 jedna z licznych, choć poetyckich ułud i omamień, wierzyły
 zaś wybrane jednostki w Moc żywotną Duszy Narodu polskiego,
 wierzyły w Jego lot — — na przyszłość. . . .

Słowacki gromkim zawołał głosem :

»O tak! Nim ja w śmierć ojczyzny uwierzę,
 Chociażby jak trup w grobie leżąc zbrzydła:
 Potargam wprzód ją pieśnią za pierze,
 Porwę ją wprzód na pieśniane skrzydła,
 Porwę ją z ziemi, tak jak wichler bierze,
 Stargam łańcuchy wszystkie, wszystkie sidła,
 Podniosę w niebo, aż gdzie Pan Bóg świeci,
 Puszczę jeżeli żywa — — to polecie«

Mimo półtorawiekowych męczarni żywą pozostała

Białe orzeł rozpostarł skrwawione skrzydła, uleciał w górę,
 zatoczył łuk majestatyczny, potężny

Milionom wpatrzonym w niebo dech zastygł na rozchy-
 lonych ustach, serce w piersiach stanęło

Cud ten potargał wnętrzości nasze, oszołomił nas, oślepił . .

Jak przedtem nieszczęścia, spadające na Ojczyznę, rzucały
 nami o ziemię, dusiły nas i przygniatały wagą i ciężarem swoim,
 tak dziś my pokruszeni jesteśmy wielkością dnia Zmartwych-
 wstania, oczy nasze nawykły do ciemni i nie zdolne wchłonąć
 cisnącego się w żrenice gorejącego słońca . .

W ślad za Mickiewiczem z największą pokorą powtórzyć
 trzeba:

»Ach, czyjeż usta śmiać pochlebiać sobie,

Że znajdą dzisiaj to czarowne słowo«,

w któremby mogły oddać to, co dzieje się w duszach naszych,
 sercach i mózgach narodu

Wielkie godziny szczęścia podobnie, jak straszne godziny
 nieszczęścia mają to do siebie, że odbierają człowiekowi głos i
 mowę . . .

Zostaje tylko niezmierna głębia uczucia!

Lecz i dziś po kilkumiesięcznem oswajaniu się z dokonaną Bożą łaską i cudem, drży ręka, płaczą się myśli, nie sposób doszukać się owego »czarownego słowa«, w którym chciałoby się wypowiedzieć, cośmy przeżyli w ubiegłym roku.

Pamięć biegnie tylko po różnych epokach i mistrzach i szuka, czyby nie zapożyczyła u nich odpowiedniego zdania, bodaj wyrazu ... Napróżno! Na takie chwile nie patrzyły wieki całe — — zatem niema tam potrzebnych ku temu słów i natchnień....

A przecież uczucie kłębi się i przewala w piersiach, chce je rozsadzić, wypowiedzieć się.

Więc nie dla własnej chwały i sławy, ale dla uczczenia nieśmiertelnych przez nas przeżytych chwil, chciałbym mieć namiętność i siłę słów Orzechowskiego i zawołać za nim: »Byś serce moje rozkroił, nie znalazłbyś w niem nic innego, jeno to słowo: Żyjemy.«

.... I chciałbym mieć szlachetność i powagę stylu Górnickiego i do jego »Dziejów Korony« dodać rozdział o życiu naszym w ostatniem stuleciu, o wszystkich cierpieniach i zawodach, nadziejach i oczekiwaniach, nadludzkich męczotach i mrówczej pracy i zamknąć ten rozdział opisem dnia Zmartwychwstania i apoteozą najdroższego na ziemi skarbu: Narodowej Wolności....

A w tym rozdziale umieścić ustęp o szkołach i młodzieży naszej, o jej sercach gorących, o jej zapale, z jakim na hasła powstania ostatnich legionów wstępowała w szeregi wojskowe, by jak niegdyś jej ojce i dziady, na różnych krańcach ziemi łać krew, znosić trudy i kalectwa pod przyjście onego Wielkiego Dnia! I zamieścić w tym ustępie, jak reszta tej młodzieży nie służąca w wojsku, wygnana z własnego budynku na lat pięć, tulająca się po wypożyczonych lokalach, ciemnych nieraz i ponurych, z wytrwałością garnęła się do nauki, wierząc słowom swych nauczycieli, że w pracy i wytrwałości leży pierwszy warunek szczęścia Wolnej Ojczyzny..... I podkreślić tej młodzieży ofiarność, z jaką ostatni nieraz grosz składała na otarcie łez sierotom i wdowom po naszych poległych, lub dorzucała go do zbiorowego narodowego skarbca pod odbudowę zmartwychwstać mającego Państwa... A nadewszystko chciałbym mieć język płomienny Skargi i zawołać za nim głosem wielkim: »Oto najmilejsza Matka Wasza z grobu powstała

i ku Wam ręce wyciąga.... Jakoż nie będziecie miłowali Matki Waszej?«

Głos łamie się, serca upojeniem przepelnione omal nie pękna pod naciskiem olbrzymiego szczęścia.... Atmosfera zda się wypełnioną duchami przodków naszych.... Wielki korowód duchów tych, którzy żyli, cierpieli i marli za sprawę ojczystą a niedanem im było doczekać się tej przesłodkiej chwili..... Oblicza ich promienne, świetlane... Pieśń chwały i tryumfu rozlega się w przestworzu i bije akordami o tron Przedwiecznego.... Oni szczęśliwi! Oni wyzwoleni z materii mają moc objęcia tego ogromu narodowego szczęścia.... Więc do nas jeszcze osłabionych, jeszcze na polu tylko świadomych szlą z za światów upewniający głos:

Kraj nasz wolny! Oto jasność dniowa,
Polska się granicami ku morzu rozstrzela
I po burzliwej nocy oddycha i żyje!
Żyje!! Czy temu słowu zajrzeliście w duszę?
Nie wiem! W tem jednym słowie, jakieś serce bije,
Rozbieram je na dźwięki, na litery kruszę
I w każdym dźwięku słyszę głos cały, ogromny:
Oto Wolności dzień wielki! wiekopomny!

Polska żyje! Jest! Oto słowa, w których się mieszczą myśli nasze, uczucia nasze, całe życie nasze!!

Łkaliśmy do ukochanej Matki i tęsknili za nią, gdy Jej nie było. Dziś jest! Z łzami radości i wesela całujemy kraj Jej szaty, tulimy się pod Jej płaszcz złocisty, a dziękując Odwiecznemu za moc duszy i hartowną wolę, których to skarbów użyczył Narodowi naszemu do przetrwania tylu cierpień i zawodów, błagamy Go i ślubujemy Jemu i Matce naszej,

... iż tę moc ducha i hart męski w sobie pomnażać będziemy na chwałę, potęgę i majestat Wolnej a niepodległej Ojczyzny!

A. E. Balicki.

I. Skład Kuratoryi Akademii Handlowej w Krakowie w roku szkolnym 1918/1919.

Przewodniczący:

Federowicz Jan Kanty, prezydent miasta Krakowa, poseł na Sejm konstytucyjny, właściciel handlu korzennego i win i t. d.

Zastępca przewodniczącego:

Epstein Tadeusz, prezydent krakowskiej Izby handlowej i przemysłowej, przemysłowiec i t. d.

Delegat Ministerstwa:

Dr. Pierich Franciszek Ks., prof. Wszechnicy Jagiellońskiej i t. d. (zrezygnował 7. listopada 1918).

Członkowie.

Delegat Wydziału krajowego:

Zieleniewski Edmund, inżynier, dyrektor Tow. akc. fabr. maszyn i t. d. (zmarł 22. czerwca 1919).

Delegaci Rady miasta Krakowa:

Federowicz Jan Kanty, j. w., **Dr. Wasung Władysław**, prof. państw. wyż. Szkoły przemysłowej, radca miejski.

Delegaci krakowskiej Izby handlowej:

Epstein Tadeusz, j. w., **Dr. Benis Artur**, b. szef biura Izby handlowej, prof. Wszechnicy Jagiellońskiej i t. d., **Blumenfeld Adolf**, b. dyrektor filii Banku hipotecznego, właściciel handlu węglą i t. d.

Delegaci Kongregacyi kupieckiej:

Jawornicki Józef, właściciel handlu korzennego, radca miejski i t. d.
Dr. Nieć Władysław, radca, właściciel handlu wschodnich wyrobów i t. d.

Dyrektor Akademii Handlowej:

Kannenberg Józef, j. n.

II. Skład grona profesorów Akademii Handlowej i połączonych z nią szkół i kursów z końcem roku szkolnego 1918/1919.

1. Państw. Dyrektor Akademii **Kannenberga Józef**, VI. kl. r., b. dyrektor gimn., członek komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli wyższych szkół handlowych we Lwowie.
2. **Balicki Antoni**, państw. prof. gimn., gospodarz klasy IIb, ŻIb i ŻIc, uczył języka polskiego w Ic, IIab, III, D2, ŻIbd, ŻIc (31), Kultury Polski w Iabc, IIb, D2, ŻIabcd, ŻIc (10).
3. **Dr. nauk techn. Bolland Arnold**, państw. prof. Akademii, VIII. kl. r., inżynier-chemik, docent politechniki we Lwowie, zaprzysiężony chemik sądowy i znawca z zakresu towaroznawstwa, gospodarz klasy III, uczył chemii w IIab, III (6), towaroznawstwa Kabc, Aab (10), kierował ćwiczeniami w pracowni chemicznej i towaroznawczej w III, IV, Kabc (10).
4. **Ippoldt Juliusz**, państw. prof. Akademii w VII. kl. r., lektor języka niemieckiego Wszechnicy Jagiellońskiej, zaprzysiężony znawca sądowy pism, członek komisji egzaminacyjnej nauczycieli szkół wydziałowych, zawiadowca biblioteki profesorów i uczniów, gospodarz Kabc i Aab, uczył języka niemieckiego w IV, Kabc, Aab (13).
5. **Korbel Stanisław**, prof. Akademii, lektor stenografii Wszechnicy Jagiellońskiej, uczył stenografii w Iabc, IIa, Aab, ŻIc (12), kaligrafii w Iab, IIa (3), geografii w Ic, ŻIIbc (6).
6. **Lang Maryan**, państw. prof. gimn. w VIII. kl. r., członek komisji egzaminacyjnej wyższych szkół handlowych we Lwowie, gospodarz klasy Iab, uczył algebry i arytmetyki w Iabc, IIab, III, IV, Kabc (20), geometrii w Iabc (6), rachunków w D2 (4), fizyki w Iabc (9).
7. **Dr. pr. Lulek Tomasz**, państw. prof. Akademii w VIII. kl. r., członek komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli wyższych szkół handlowych we Lwowie, znawca sądowy rachunkowości i techniki handlowej, uczył ekonomii w IV, Kabc, Aab (10).
8. **Dr. fil. Łoziński Paweł**, państw. prof. szkoły realnej, gospodarz klas Ic i ŻId, uczył historii naturalnej w Iabc (9), towaroznawstwa w III, IV, D1, D2, ŻIabcd, ŻIIabc (16), geografii w ŻIbcd, ŻIIa (8), rachunków w Ibc, IIb, ŻIc (12), higieny w ŻIabcd, ŻIc (3).

Uwaga. Skrócenia oznaczają: AH = akademia handlowa czteroklasowa, I, II, III, IV klasy tejże akademii; D1 i D2 = klasę 1. względnie 2. Dwuklasowej szkoły handlowej żeńskiej; ŻI względnie ŻII = klasę I. względnie II. Dwuklasowej szkoły handlowej żeńskiej; U1, U2, U3 = klasy 1., 2. i 3. szkoły uzupełniającej handlowej; K = kurs abiturjentów; A = kurs jednoroczny dla absolwentek szkół średnich; Litera a, b, c = oddziały równorzędne klas względnie kursów.

9. **Nycz Stanisław**, prof. Akademii, sędownie zaprzysiężony znawca techniki handlowej, sądowy lustrator stowarzyszeń gospodarczo-zarobkowych, uczył księgowości w Żld (4), nauki o handlu i wekslach w Żlcd, Aab (8).
10. **Passakas Mieczysław**, prof. Akademii, zaprzysiężony znawca sądowy w sprawach dotyczących prowadzenia ksiąg handlowych, uczył księgowości i korespondencji w IV, Aab (18), nauki o handlu w Żla (1).
11. **Petelenz Ignacy**, państw. prof. szkoły realnej, uczył języka niemieckiego w lab, III (9), historii w labc (6).
12. **Rongier Paweł**, officier d'Academie, prof. Akademii z. p. VIII. kl. r., lektor języka francuskiego na Wszechnicy Jagiellońskiej (od r. 1914 w Szwajcaryi).
13. **Skalski Witold**, państw. prof. Akademii, zaprzysiężony znawca przy sądzie kraj. cyw., sądowy lustrator stowarzyszeń gospodarczo-zarobkowych, uczył księgowości i korespondencji na Kabc (18).
14. **Sosnowski Kazimierz**, państw. prof. Akademii w VIII. kl. r., kierownik ćwiczeń gimnastycznych uczniów i uczenic, gospodarz klasy IV., uczył języka polskiego w lab, IV, Żlac, Żllab (27), higieny w Żllab (2), Kultury Polski w Żllab (2).
15. **Dr. fil. Weigt Herkulan**, państw. prof. Akademii w VIII. kl. r., gospodarz klasy IIa., uczył historii w IIa, III, IV (6), geografii w III, IV (4), Kultury Polski w IIa, III, IV (3).
16. **Dr. pr. Żabiński Albin**, prof. Akademii, zaprzysiężony znawca przy sądzie krajowym cywilnym, uczył rachunków kupieckich na Aab (8).

Nauczyciele kontraktowi i pomocniczy:

1. **Grabowska Marya**, prow. ochmistrzyni na kursie absolwentek.
2. **Patkiewiczowa Kazimiera**, prow. ochmistrzyni żeńskich oddziałów akademii i szkoły dwuklasowej.
3. **Byczkowski Roman**, urzędnik Banku Galic. dla handlu i przemysłu, uczył księgowości i korespondencji w IIa, Żllc (10), rachunków w Żlla (3).
4. **Chachlowski Franciszek**, nauczyciel szkoły wydziałowej, gospodarz klasy U1, uczył języka polskiego w U1 (3), geografii w U1, U2, U3 (4), kultury Polski w U123 (2).
5. **Drozd Agenor**, naczelnik rachunkowości oddziału metalowego C. O. K., uczył księgowości i korespondencji w D1, D2, Żlb (21), rachunków w IIa, Żlc (7).
6. **Gołąb Stanisław**, państw. prof. VI. gimn., uczył geografii w lab, IIab, D1, D2, Żla, Kabc, Aab (26), historii w IIb (2), kultury Polski w D1 (1).

7. **Horowitz Jakób**, prokurator Banku Galic. dla handlu i przem., gospodarz klasy ŻIIa, uczył księgowości i korespondencji w ŻIIab (12), nauki o handlu w D1 (3).
8. **Dr. pr. Josefert Bruno**, sekretarz Izby handlowej, uczył prawa wekslowego i handlowego w III, IV, Kabc, Aab (13), nauki o handlu w Kc (2), nauki o ustroju państwa w D2 (1).
9. **Dr. fil. Knapczykówna Jadwiga**, egz. nauczycielka, gosp. w ŻIIb, uczyła języka niemieckiego w ŻIbcd, ŻIIab, Ic, IIb (26), języka angielskiego w IIb (3).
10. **Koch Władysław**, państw. prof. IV. gimn. realn., uczył stenografii w IIb, D1, D2, ŻIabcd, ŻIIab (18).
11. **Lebedyński Stanisław**, nauczyciel szkoły wydziałowej, uczył języka polskiego w D1 (5), kaligrafii w Ic, IIb, ŻIabcd, ŻIIabc (11).
12. **Liszkowicz Piotr**, państw. prof. VI. gimn., gospodarz klasy D1, uczył księgowości i korespondencji w IIb (4), rachunków w Ia, D1, ŻIb, ŻIIb (13), nauki o handlu w Ic, IIb, D2, ŻIb (8).
13. **Oleś Andrzej**, emerytowany naczelnik rachunkowości krakowskiej gazowni miejskiej, stały zaprzysiężony znawca sądowy w sprawach rachunkowości fabrycznej i rolniczej, gospodarz klasy ŻIc, uczył księgowości i korespondencji w III, ŻIc (13) i korespondencji w ŻId (3).
14. **Dr. fil. Panna Marcin**, państw. prof. gimn. św. Anny, uczył języka niemieckiego w IIa, D1 (7).
15. **Pompa Edward**, prokurator Banku Galicyjskiego dla handlu i przemysłu, uczył rachunków w III (3).
16. **Pszon Stanisław**, państw. prof. IV. gimn. realnego, uczył języka francuskiego w Ic, IIb, III, IV (15).
17. **Seredyński Maryan**, egzaminowany prof. szkoły handlowej, zaprzysiężony znawca sądowy w sprawach księgowości, gospodarz kl. ŻIa, uczył księgowości i korespondencji w ŻIa (7), nauki o handlu w Iab, IIa, ŻIIabc (12), rachunków w ŻIad (8).
18. **Słowik Stanisław**, nauczyciel szkoły wydziałowej, uczył kaligrafii w D1, D2, U2 (4).
19. **Szaflarski Józef**, państw. prof. III. gimn., gospodarz klasy D2, uczył języka niemieckiego w D2, ŻIIc (8).
20. **Turowski Szczesny**, urzędnik TSL., uczył rachunków w IV, Kabc (15), nauki o handlu w Kab (4).
21. **Waciega Henryk**, dyrektor szkoły wydziałowej, gospodarz klasy U3, uczył rachunków w U1, U2, U3 (6), kaligrafii w U1 (2).
22. **Dr. fil. Walczyński Stanisław**, państw. prof. IV. gimn. realnego, uczył języka francuskiego w Iab, IIa (8).

23. **Wróblewski Kazimierz**, państw. prof. IV. gimn. realnego, uczył języka niemieckiego w Żła (4).
24. **Zimowski Kazimierz**, nauczyciel szkoły wydziałowej, gospodarz klasy U2, uczył księgowości i korespondencji w U2, U3 (7), nauki o handlu w U2 (1).

Służba zakładu:

Tercyan: Rusin Szymon; pomocnicy tercyana: Bożek Franciszek, Kołtun Franciszek, Dyląg Franciszek, oraz Bonerowa Tekla i Petrukowa Wiktorya dla klas żeńskich.

III. Zmiany i ruch w gronie nauczycielskiem.

Rada szkolna krajowa reskryptami: z 17. lipca 1918, L. 1216/V, udzieliła urlopu na rok szkolny 1918/19 prof. Dr. P. Łozińskiemu celem umożliwienia mu pełnienia służby w tutejszym zakładzie; z 4. sierpnia 1918, L. 1270/V, przyznała prof. Dr. T. Lulkowi VIII. kl. r.; z 7. sierpnia 1918, L. 178/pr., ustanowiła dyrektora J. Kannenbergowi członkiem komisji kwalifikacyjnej przy RSKr. dla nauczycieli szkół handlowych jako reprezentanta stanu nauczycielskiego; z 2. stycznia 1919, L. 401/Eksp. krak., przydzieliła od 1. lutego 1919 prof. III. gimn. A. Balickiego do tutejszego zakładu; z 3. marca 1919, L. 1106/IV Eksp. krak., zamianowała Dr. P. Łozińskiego rzecz. nauczycielem z tytułem prof. szkół średnich; z 21. marca 1919, L. 93/V Eksp. krak., zatwierdziła St. Nycza w zawodzie nauczycielskim z tytułem prof. akademii handlowej; z 31. stycznia 1919, L. 58/V, przyznała dyrektorowi J. Kannenbergowi VI. kl. r.; z 12. kwietnia 1919, L. 240/V, udzieliła profesorom M. Langowi, Dr. P. Łozińskiemu i I. Petelenzowi płatnych urlopów od 1. kwietnia 1919 aż do dalszego zarządzenia, zezwalając, by i nadal pełnili służbę w tutejszym zakładzie.

Prof. AH. P. Rongier nie pełnił i w roku szkolnym 1918/19 służby, przebywając stale w Szwajcaryi; prof. I. Petelenz wrócił po odbyciu służby wojskowej i objął obowiązki nauczycielskie z powrotem od 1. lutego 1919; z grona nauczycieli pomocniczych ustąpił 24. kwietnia 1919 prof. O. Callier, powołany na nauczyciela szkół średnich do Poznania (naukę języka francuskiego objęli po nim prof. St. Pszon i prof. Dr. St. Walczyński z IV. gimn. realnego); od początku roku szkolnego udzielali nauki przez Kuratoryję powołani pp. Dr. M. Panna, St. Pszon, St. Słowik, Sz. Turowski i K. Wróblewski; p. A. Drozd objął naukę od 1. listopada 1918 a prof. Seredyński od 1. grudnia 1918; prof. A. Józefik udzielał nauki w czasie od 1. września 1918 do 31. stycznia 1919.

IV. Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

RSKr. z 30. czerwca 1918, L. 200/pr., uwiadomiła o poruczeniu funkcji krajowego inspektora szkół handlowych w Galicyi radcy A. Pawłowskiemu, dyrektorowi akademii handlowej we Lwowie.

RSKr. z 4. sierpnia 1918, L. 1361/V, przyznała uczniom, odbywającym służbę wojskową, takie same ulgi na rok szkolny 1918/19, jakie przyznawane były dotychczas.

Eksp. RSKr. z 10. listopada 1918, L. 4/pr., uwiadomiła o zamianowaniu wiceprezydenta Galicyjskiej Rady szkolnej krajowej JWP. Dr. F. Zolla, delegatem Ministerstwa Wyznań religijnych i oświecenia publicznego dla spraw szkolnictwa w b. Galicyi.

RSKr. z 16. kwietnia 1919, L. 1074/IV, przyznała pewne ulgi uczniom, odbywającym służbę wojskową od 1. listopada 1918.

V. Zbiory naukowe.

W roku szkolnym 1918/19 były zbiory, biblioteki i pracownie podobnie jak w latach poprzednich zamknięte. Szczegółowe sprawozdanie o ich stanie poda dyrekcyja w sprawozdaniu za następny rok szkolny 1919/20.

VI. Fizyczne wychowanie młodzieży.

Ćwiczenia fizyczne zarówno młodzieży żeńskiej, jak i męskiej, odbywały się w dalszym ciągu bez gimnastycznej sali bądź pod gołym niebem, bądź w otwartym pawilonie w parku Dr. Jordana.

Podstawą tych ćwiczeń były wszelkiego rodzaju ćwiczenia wolne bez przyrządów, lekkie zapaśnictwo, zabawy, gry, zawody, musztra i t. d., a tylko niekiedy posługiwano się przyrządami w pawilonie parkowym. Wymiar czasu, podział na zastępy był ten sam, co i w kilku poprzednich latach; dla młodzieży męskiej wypadało na ćwiczenia jedno półdnia na tydzień, dla żeńskiej jedno na dwa tygodnie.

Udział chłopców był normalny, t. j. dochodził do 80% ogółu uczniów, natomiast udział panienek był w tym roku słabszy, niekiedy dość niski, co położyć wypadnie na karb opłakanego zaiste stanu pogody.

Podobnym systemem odbywał ćwiczenia fizyczne w ŻAH. prof. Lebedyński.

Natomiast udział w dalszych wycieczkach bywał liczny, niekiedy wprost tłumny. Szczególną sympatią u chłopców cieszyły się w zimowej porze narty, a u panien saneczki w lesie Bielańskim. Wycieczek ogółem odbyło się przeszło 30, nie licząc w to wycieczek do salin wielickich, które grupami po 2—3 klas zwiedziła kolejno cała szkoła.

Przeważna ilość wycieczek trwała po pół dnia i miała za cel bliższe okolice miasta. Kilka całodniowych wycieczek odbyła szkoła męska z prof. Sosnowskim, żeńska z prof. Balickim, a nadto z tymi samymi profesorami odbyły uczennice różnych klas dwie dwudniowe wycieczki do Ojcowa, skierowane tam i z powrotem przez przepiękne okolice Bętkowic, Sąpowa i Zerkowa, połączone ze zwiedzaniem ruin zamkowych, grot historycznych, szczytu góry Chelmowej, niedawnych pobojozisk, a więc obfitujące w piękne, pouczające i niezapomniane dla młodych umysłów momenty.

Do najmielszych całodziennych wycieczek należały wycieczki łodzią motorową do Tyńca. I rzadki (jeszcze u nas) rodzaj niedalekiej »podróży« i piękne bardzo brzegi Wisły wraz z dalszym krajobrazem, zwiedzanie ruin opactwa Tynieckiego, wszystko to razem wyróżniało korzystnie te wycieczki od podobnych w okolicy Krakowa. W wycieczkach tych brały udział uczennice obu szkół tutejszych pod nadzorem prof. Balickiego, Olesia, Dr. Łozińskiego, Dr. Knapczykówny, Seredyńskiego i Dr. Weigta. O historii opactwa i ruin mówił prof. Balicki.

Ponieważ od wybuchu wojny światowej absolwenci AH. nie mogli odbywać tradycyjnej podróży za granicę, przeto w tym roku na usilne ich prośby odbył z nimi prof. Sosnowski kilkudniową wycieczkę w górskie okolice. Zwiedziwszy przygodnie Tarnów, zatrzymali się uczestnicy w Nowym Sączu, gdzie po wielkich warsztatach kolejowych oprowadził ich osobiście, udzielając szczegółowych objaśnień, p. nadradca Suchanek; następnie oprowadził ich po mieście i jego pamiątkach, udzielił bezpłatnego i wygodnego noclegu i ułatwił sprawy aprowizacyjne, za co składa Mu Dyrekcyja z tego miejsca najuprzejmiejsze podziękowanie. W pieszej wędrówce przebyli studenci wielkie, lesiste pasmo Radziejowej od Rytra po Szczawnicę, zwiedzili to źródło-wisko, lecz nie mogli ze względów politycznych zażyć sławnej jazdy na łożkach przez Pieniny, u wniścia bowiem do ich wnętrza zatrzymał ich patrol czeski, który dopiero na usilne prośby kierownika wycieczki pozwolił pod zbrojną eskortą zwiedzić część Pienińskiego wąwozu.

Emocyi górskiej doznali wycieczkujący, pnąc się granią orlej perci Pienińskiej i w całej okazałości podziwiając widoki ze szczytów Pienin, którymi dotarli, patrząc bez przerwy na spiskie rozłogi, aż do ruin Czorsztyna. Stąd dalsza wędrówka poprzez Podhale trwała aż do Nowego Targu, na którym zakończyła się wycieczka.

VII. Stypendya i zasiłki, składki i pożyczka państwowa.

I. Stypendya pobierali: Stolarzówna J. z ŻIlc 200 K (Min. Skarbu z 27. sierpnia 1917); Kaucka K. z ŻIlc 200 K (Min. Skarbu z 11. stycznia 1918); Przybylska z ŻIa 300 K z fund. Laskowskich (Wydz. Kraj. z 31. października 1918); Bartyzel J. z KAb 240 K z fund. Błaszczykiewicza (Wydz. Kraj. z 18. lutego 1919).

II. Jednorazowe zasiłki otrzymali: Z Arcybractwa miłosierdzia: uczniowie Albiński z III., Stawicki z I, Kossek z D2, razem 148 K 30 h.

Na jednorazowe zasiłki dla uczniów do dyspozycji dyrektora złożyli: pan P. Rokosz 80 K, pan Jan Sacha 600 K, pan Jan Pilch 504 K, słuchacze kursu abiturjentów i absolwentek przy rozdaniu świadectw 664 K 50 h, razem 1848 K 50 h. Z tego otrzymali jednorazowe zasiłki uczniowie: z IV Kaczmarczyk, z III Albiński, z II Kotarba, Rodziński, z I Stawicki, Buczek, Ogonowski, Słomka, z D2 Kopczyński, z DI Zgud, razem 1084 K; na rok szkolny 1919/20 pozostaje do rozdania kwota 764 K 50 h.

Nadto ofiarowali uczniowie IV. kursu przy rozdaniu świadectw 61 K 37 h na zakupno podręczników dla ubogich uczniów na rok szkolny 1919/20.

III. W ciągu roku szkolnego 1919/20 złożyła młodzież do tutejszego zakładu uczęszczająca wraz z profesorami na różne cele niżej wyszczególnione razem siedem tysięcy sto siedemdziesiąt dwie korony 30 halerzy i pół marki. (Grono profesorów złożyło 694 K 70 h; panowie Wetzstein, Witkowski, Mikulak, panna Bajorkówna razem 104 K; uczniowie AH. 1571 K 60 h; uczenicze AH. 999 K 40 h i pół marki; uczniowie DSH. 513 K 96 h; uczenice ŻSH. 1860 K 44 h; słuchacze K. Ab. 799 K 14 h; słuchaczki KAbs. 297 K 60 h; uczniowie szkoły uzupełniającej 214 K; uczestnicy kursu wieczornego 56 K 46 h; słuchacze kursu oficerskiego IV. 61 K; razem j. w. 7172 K 30 h i pół marki. — W powyższej kwocie mieszczą się oprócz zwyczajnych miesięcznych składek wynoszących 4334 K 30 h, jeszcze składki i dochody doraźne, jak: ofiara zamiast kwiatów na trumnę śp. Adama Kannenberga, absolwenta kursu abiturjentów 524 K, zwrot niepobranych odsetek z pożyczki państwowej 440 K, dochód z wieczorku Kościuszkowskiego 874 K, oraz zebrane z okazji imienin dyrektora w dniu 19. marca K 1000.)

Kwotę tę przeznaczyci ofiarodawcy na następujące cele: na Opiekę legionową 855 K 40 h; na szkoły polskie w Chełmszczyźnie 42 K; na szkoły na Śląsku 20 K; na cele opieki nad młodzieżą 63 K 20 h; na skarb narodowy 1534 K 66 h; dla uczniów w Lwowie 976 K 60 h; na głodnych Lwowa 2207 K 50 h; dla powracających jeńców francuskich i włoskich 102 K

22 h; dla zdemobilizowanych żołnierzy wyznania mojż. 18 K 50 h; dla uchodźców z Cieszyna 146 K 42 h; na rodzinę sierocą 85 K; na dar 3. maja dla TSL. 1120 K 80 h i $\frac{1}{2}$ M., razem j. w. 7172 K 30 h i pół marki.

IV. Do dnia 30. czerwca 1919 złożyli na pożyczkę państwową: Grono profesorów 49.100 K; słuchacze kursu abiturientów 11.230 K; słuchaczki kursu absolwentek 4900 K; uczniowie AH. 32.590 K; uczniowie DSH. 6300 K; uczennice AH. 5960 K; uczennice ŻSH. 29.263 K; uczestnicy VI. kursu handlowego dla inwalidów wojennych 2000 K, **razem 141.343 koron**, t. j. sto czterdzieści jeden tysięcy trzysta czterdzieści trzy koron.

Akcją zbiorczą zajmował się profesor M. Lang przy pomocy pp. gospodarzy klas.

Wszystkim, którzy ofiarnością swą spełnili obowiązek swój tak względem państwa, jak społeczeństwa a wreszcie względem ubogich uczniów, składa dyrekcyja na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

VIII. Zestawienie

	Akademia handlowa								Dwukl. szkoła męska			Dwukl. szk.			
	Ia	Ib	Ic	IIa	IIb	III	IV	Razem	I	II	Razem	Ia	Ib	Ic	Id
1. Liczba uczniów wzgl. uczenic:															
Przyjęto z pocz. r. szk. 1919...	40	33	62	45	42	14	17	253	51	28	79	51	51	47	50
„ w ciągu r. szk. 1919...	1	2	1	—	—	1	7	12	2	2	4	2	1	1	—
Razem	41	35	63	45	42	15	24	265	53	30	83	53	52	48	50
Z tych było:															
a) tutejszych z promocją.....	—	—	—	40	42	15	23	120	—	2	28	—	—	—	—
b) obcych z promocją.....	38	30	62	2	—	—	1	133	48	1	49	53	52	47	50
c) repetentów.....	3	5	1	3	—	—	—	12	5	1	6	—	—	1	—
Razem	4	35	63	45	42	15	24	265	53	30	83	53	52	48	50
W tem mężczyzn.....	41	35	—	45	—	15	24	160	53	30	83	—	—	—	—
„ kobiet.....	—	—	63	—	42	—	—	105	—	—	—	53	52	48	50
W ciągu r. szk. 1919 wystąpiło	8	3	6	2	2	—	—	21	9	—	9	6	7	4	10
„ „ „ „ „ pełniło	7	7	—	9	—	—	4	27	5	2	7	—	—	—	—
„ służyć wojskową.....	7	7	—	9	—	—	4	27	5	2	7	—	—	—	—
Z końcem r. szk. 1919 pozostało	26	25	57	34	40	15	20	217	39	28	67	47	45	44	40
a) mianowicie:															
a) prywatystów cywilnych....	4	5	8	1	1	1	3	23	2	4	6	1	2	—	1
b) „ wojskowych..	1	—	—	1	—	3	5	10	—	2	2	—	—	—	—
Razem	5	5	8	2	1	4	8	33	2	6	8	1	2	—	1
c) publicznych cywilnych.....	21	20	49	32	39	11	11	183	37	21	58	46	43	44	39
d) „ wojskowych...	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—
Razem	21	20	49	32	39	11	12	184	37	22	59	46	43	44	39
2. Klasyfikacja:															
a) uczniów publicznych:															
Z końcem r. szk. 1919 otrzymało															
stopień celujący.....	—	1	3	1	9	—	1	15	1	—	1	3	6	1	3
„ pierwszy.....	16	11	34	21	25	10	9	126	28	14	42	39	29	36	28
„ drugi.....	3	2	2	1	1	—	—	9	1	2	3	2	2	1	3
„ trzeci.....	1	3	2	—	—	1	—	7	—	—	—	1	1	—	—
Przeznaczono do egz. popr.	1	2	8	8	4	—	1	24	7	6	13	1	5	6	4
„ „ „ uzupełn.	—	1	—	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	1
Nie klasyfikowano.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	21	20	49	32	39	11	12	184	37	22	59	46	43	44	39
b) prywatystów:															
Egzamin całoroczny złożyło ...	1	1	4	—	—	—	2	8	—	—	—	1	1	—	1
Egzaminu nie złożyło	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Przeznaczono do egz. uzup.	—	—	3	—	1	—	—	4	—	1	1	—	—	—	—
Do egzaminu nie zgłosiło się..	4	4	1	2	—	4	6	21	2	5	7	—	—	—	—
Razem	5	5	8	2	1	4	8	33	2	6	8	1	2	—	1

statystyczne.

żeńiska				Kurs abituryentów				Kurs absolwentek			Uzupełn. szk. handlowa				Kursy wieczorne dla					VI. kurs inwa- lidów	Razem
II a	II b	II c	Razem	A	B	C	Razem	A	B	Razem	I	II	III	Razem	dorosłych	oficerów					
																II	III	IV			
54	49	47	349	70	72	71	213	54	43	97	12	26	11	49	41	31	155	121	348	33	1421
—	1	—	5	22	9	8	39	1	2	3	—	—	—	—	10	—	—	—	10	—	73
54	50	47	354	92	81	79	252	55	45	100	12	26	11	49	51	31	155	121	358	33	1494
54	49	47	150	—	—	—	—	—	—	—	—	11	11	22	—	—	—	—	—	—	320
—	1	—	203	90	81	79	250	55	45	100	12	15	—	27	51	31	155	121	358	33	1153
—	—	—	1	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
54	50	47	354	92	81	79	252	55	45	100	12	26	11	49	51	31	155	121	358	33	1494
—	—	—	—	92	81	79	252	—	—	—	12	26	11	49	29	31	155	121	336	33	913
54	50	47	354	—	—	—	—	55	45	100	—	—	—	—	22	—	—	—	22	—	581
2	1	1	31	24	34	22	80	9	11	20	5	6	1	12	35	21	47	45	148	9	330
—	—	—	—	15	10	14	39	—	—	—	1	1	1	3	—	—	—	—	—	—	76
52	49	46	323	53	37	43	133	46	34	80	6	19	9	34	16	10	108	76	210	24	1088
1	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
1	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
51	49	45	317	43	29	31	103	46	34	80	6	19	9	34	16	—	5	16	37	—	812
—	—	—	—	10	8	12	30	—	—	—	—	—	—	—	—	10	103	60	173	24	229
51	49	45	317	53	37	43	133	46	34	80	6	19	9	34	16	10	108	76	210	24	1041
4	1	7	25	5	12	5	22	1	3	4	—	—	2	2	1	6	20	24	51	2	122
40	40	31	243	46	22	36	104	29	22	51	6	15	7	28	12	3	87	49	151	19	764
4	7	—	19	—	1	—	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
3	1	7	27	1	1	—	2	14	9	23	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	93
—	—	—	1	1	1	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	3	8	3	11
51	49	45	317	53	37	43	133	46	34	80	6	19	9	34	16	10	108	76	210	24	1041
1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
1	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47

3. Według wyznania religijnego było: w akademii: rzymsko-katolickiego 104, grecko-katolickiego 1, ewangelickiego 1, mojżeszowego 78; w szkołach dwuklasowych: rzymsko-katolickiego 303, grecko-katolickiego 1, ewangelickiego 1, mojżeszowego 71; na kursach abiturjentów i absolwentek: rzymsko-katolickiego 184, grecko-katolickiego 2, ewangelickiego 3, mojżeszowego 24; w szkole uzupełniającej: rzymsko-katolickiego 34; na kursach wieczornych: rzymsko-katolickiego 181, grecko-katolickiego 1, ewangelickiego 1, mojżeszowego 27; na kursie inwalidów: rzymsko-katolickiego 22, grecko-katolickiego 1, mojżeszowego 1. Razem: rzymsko-katolickiego 828, grecko-katolickiego 6, ewangelickiego 6, mojżeszowego 201, j. w. 1041.

4. Według miejsca urodzenia było: z Krakowa: w akademii handlowej 105, w szkołach dwuklasowych 227, w szkole uzupełniającej 16, na kursach abiturjentów 49, na kursach wieczornych 52, na kursie inwalidów 4, razem 453; z Małopolski: w akademii handlowej 70, w szkołach dwuklasowych 141, w szkole uzupełniającej 17, na kursach abiturjentów 138, na kursach wieczornych 142, na kursie inwalidów 19, razem 527; z b. Kongresówki: w akademii handlowej 8, w szkołach dwuklasowych 5, w szkole uzupełniającej 1, na kursach abiturjentów 14, na kursach wieczornych 5, razem 33; ze Śląska: na kursach abiturjentów 7, na kursach wieczornych 5, na kursie inwalidów 1, razem 13; z innych państw: w akademii handlowej 1, w szkołach dwuklasowych 3, na kursach abiturjentów 5, na kursach wieczornych 6, razem 15 (razem j. w. 1041).

5. Wedle wieku było:

Liczących lat	Akad. Handl.	Szk. dwukl.	Szk. uzup.	Kursy abitur.	Kursy wiecz.	Kurs inw.	Razem
15.....	14	23	1	—	—	—	38
16.....	42	78	8	—	—	—	128
17.....	46	130	10	1	—	—	187
18.....	36	81	9	4	2	—	132
19.....	29	32	6	32	5	1	105
20.....	10	16	—	18	3	2	50
21.....	4	8	—	28	14	7	61
22.....	—	4	—	21	11	2	38
23.....	2	1	—	26	14	2	45
24.....	—	1	—	25	19	2	47
25—30...	1	1	—	46	114	7	169
31—40...	—	—	—	12	25	1	38
ponad 40	—	—	—	—	3	—	3
Razem	184	376	34	213	210	24	1041

IX. Kronika zakładu.

I.

Rok szkolny 1918/19 otwarto wstępem nabożeństwem w kościele OO. Kapucynów w dniu 6. września 1918. Wpisy przeprowadzono w dniach od 1. do 4. września; egzamina wstępne odbyły się w dniu 5. września, nauka rozpoczęła się w akademii i szkołach dwuklasowych dnia 7. września, na kursie absolwentek szkoły średniej 11. września, w szkole uzupełniającej 15. września, na kursie wieczornym dla dorosłych 1. października. Na kursie abiturientów odbyło się uroczyste otwarcie roku szkolnego w dniu 2. października, na którym po stosownym przemówieniu dyrektora wygłosił prof. Dr. Bolland wykład o »Piłnych zadaniach handlu polskiego«. Wykłady rozpoczęły się 3. października 1918.

W roku szkolnym 1918/19 mieściły się w lokalu przy ulicy Szewskiej l. 4 przed południem klasy lab, II i III akademii męskiej, po południu męska szkoła dwuklasowa i jedna klasa szkoły uzupełniającej, wieczorem kursy dla dorosłych. W lokalu przy ulicy Szewskiej l. 9 przed południem IV kurs akademii, kurs abiturientów A i kurs dla inwalidów najpierw V, następnie VI. Po południu dwie klasy szkoły uzupełniającej i kurs abiturientów B. W Pałacu Spiskim (Rynek główny 35) mieściły się w godzinach popołudniowych wszystkie oddziały żeńskie akademii i szkoły dwuklasowej. W lokalu na Rynku głównym l. 24 po południu umieszczone były dwa oddziały kursu absolwentek szkoły średniej, zaś oddział C kursu abiturientów mieścił się na Rynku głównym l. 17, również w godzinach popołudniowych. Ćwiczenia w pracowni chemicznej i towaroznawczej odbywały się w prywatnej pracowni profesora Dr. Bollanda przy ulicy Siemiradzkiego l. 15. Naturalnie korzystanie z bogatych zbiorów akademii przy nauce było i w tym roku niemożliwem.

Mimo tych wszelkich trudności napływ uczniów i uczenic, słuchaczy i słuchaczek znów się zwiększył, tak że dyrekcyja wychodząc z zasady, że każdy do szkoły z chęcią kształcenia się zgłaszający powinien w niej znaleźć miejsce, zniewolona była otworzyć cztery oddziały kl. I. w żeńskiej szkole dwuklasowej, trzy na kursie abiturientów, dwa na kursie absolwentek. Spełnienie tego społecznego obowiązku umożliwiło prawdziwie obywatelskim duchem owiane poświęcenie i praca tak własnych stałych nauczycieli, jak i dochodzących, którzy mimo nieszczęśliwego wynagradzania za swą pracę i tym razem szkole współpracownictwa swego nie odmówili.

Toczącą się pracę nauczycieli i uczniów przerwała coraz bardziej srożąca się epidemia grypy, zwanej hiszpanką. Pustoszały sale szkolne z powodu chorób uczniów i uczenic, nauki jednak na razie nie przerywano, gdyż lekarze nie mieli pod względem ochrony przed tą chorobą wyrobionego zdania. Ciężką atmosferę

tak w samej szkole, jak i w narodzie rozjaśniła jednak wieść z Warszawy o ogłoszeniu niepodległej, zjednoczonej Polski.

Dyrekcja wydała natychmiast następujący okólnik, odczytany 9. października 1918 we wszystkich klasach i kursach:

»Z powodu ogłoszenia w Warszawie niepodległej, zjednoczonej Polski pospieszam spełnić pierwszy obowiązek Polaka, t. j. wraz z całym narodem wyrazić radość niewymowną, serca nasze na wieść tę wypełniającą. Cokolwiek bądź przyszłość nam przyniesie, faktu że chcemy być i jesteśmy jednym narodem, żaden wypadek nie zatrze. Z radością łączyć się musi silna i ofiarna wola dokonania czynu, a nie rozpraszania energii w pustych słowach. Jeżeli kiedykolwiek potrzebną była karność w narodzie, to dziś jest ona pierwszym przykazaniem.

Odznaczać się nią i młodzież nasza powinna, gdyż od spełnienia tego obowiązku nikt się uchylić nie może. Jestem pewny, że tak poważnej chwili nie zamąci żaden wybryk, żaden krok nieprawidłowy, że wszyscy starsi i młodszy staniamiy ramię przy ramieniu, by złożyć dowody jednolitości narodu.

W jaki sposób uczci naród wiekopomną chwilę, o tem stanowić będą ludzie do tego powołani. Uchwał tych nie przesądzać i z góry im się poddając, zwalnam uczniów i uczennice, słuchaczy i słuchaczki od nauki we czwartek, 10. października 1918, by im umożliwić wzięcie udziału w nabożeństwie błagalnem, urządzonem w kościele N. Panny Maryi o godzinie 10. rano.

Po górnje przeżytej chwili potoczyło się szare życie swym dawnym trybem. Gdy wypadki śmierci wśród uczniów krakowskich zaczęły się mnożyć, zamknięto z polecenia Prez. Rady Szkolnej Krajowej wszystkie szkoły na czas od 27. października do 10. listopada 1918 r.

W tym jednak czasie rozpadła się ostatnia dynastyczna monarchia na świecie, pękły kajdany krępujące naród nieśmiertelny od półtora wieku, powiew wolności, promień niewysłowionego szczęścia padł na Kraków i stopił w ciągu dnia jednego wszystko, co wiek cały chciał mu narzucić. Szkoda wielka, że chwili tej historycznej nie mogli nauczyciele przeżyć razem z uczniami w murach szkolnych, że nie mogli zmiany, która tak nagle zaszła, wspólnemi siłami uzmysłowić. Dopiero do wracających po dwutygodniowej przerwie w nauce uczniów i uczenic zakładu wydała dyrekcyja zamieszczony niżej okólnik, odczytany dnia 11. listopada 1918 we wszystkich klasach:

»Otwierając po dwutygodniowej przerwie znów podwoje akademii, witam młodzież do tutejszego zakładu uczęszczającą jako obywatele wolnego, niepodległego Państwa Polskiego, witam ich jako kierownik jednej z wielu polskich placówek nauki i wychowania w nadziei, że jeżeli dotąd zawsze spełniali swój obowiązek, to teraz tem bardziej, tem usilniej pracować będą, zachowując zawsze i wszędzie ład i karność, bo znikła niewola, a nadeszła wolność, którą Bóg stworzył tylko dla tych, którzy

pracą i czystem uczuciem, ładem i karnością na to najwyższe dobro zasłużyć sobie potrafią.

Zmieniły się stosunki polityczne radykalnie, zmieniły się warunki naszej pracy, zmienić się i my musimy z zaściankowych pod obuchem cudzej władzy pracujących zjadaczy chleba, w wolnych, śmiałych, radośnie dla siebie pracujących obywateli własnego, ojczystego państwa. Niech te chwile przejścia z ciemności w jasność, z niewoli w wolność nie zaćmią jasnego wzroku, trzeźwego rozumu, mądrego uczucia, niech ich nie splami nie tylko żaden brutalny czyn, ale nawet żadne złośliwe słowo, żadna zła myśl, żadne nawet tchnienie grzesznej niewiści. Zachowajmy te chwile zmartwychwstania Polski w pamięci do śmierci, jak jasną gwiazdę przewodnią, zwiastunkę szczęścia i pokoju, jak talizman, na którego wspomnienie znikać będą wszystkie czekające nas trudy i mozoly życia. Cieszymy się, dziękując Bogu, że pozwolił nam dożyć tej radosnej chwili, której oczekując, o której marząc kładły się w groby pokolenia całe, a serca nasze, przepełnione radością, przepełnione szczęściem, niech w każdym bliźnim widzą brata swego, mózgi i dłonie nasze niech dołożą starań, by na ziemiach wolnej, niepodległej Polski nie było biednych, uciśnionych, nieszczęśliwych, lecz by ją zamieszkiwały dzieci jednej matki, ją i siebie wzajem miłujące, bez względu na pochodzenie, religię czy przekonania.

Tego domagają się od was, kochana młodzieży, duchy przodków waszych, domaga się tradycja i historia ojczyzny naszej, domagam się i ja i całe grono profesorów akademii, jako wolni obywatele, kierownicy waszego wychowania od was, nadziei naszej, od was, najwyższego skarbu, już nie strapionej, lecz wolnej, szczęśliwej Ojczyzny.

Dla upamiętnienia tej chwili zgromadzicie się wszyscy o godzinie 9. w zakładzie. Po wysłuchaniu przemówień, zastosowanych do uroczystej chwili, udamy się do kościoła OO. Reformatów, gdzie o godzinie 10. odprawi się uroczyste dziękczynne nabożeństwo, po którym zaśpiewamy wszyscy chórem hymn nasz »Boże, coś Polskę« z zakończeniem »Ojczyznę wolną pobłogosław Panie«.

W porozumieniu z gronem pp. profesorów wprowadzam natychmiastowe następujące zmiany w planach naukowych:

1. We wszystkich klasach akademii, szkół dwuklasowych i uzupełniającej szkoły wprowadza się naukę »historii i kultury Polski«.

2. We wszystkich klasach akademii i szkół dwuklasowych zwiększa się liczbę godzin nauki języka polskiego, upośledzoną dotychczas na rzecz języka niemieckiego, jako państwowego.

3. Przy nauce wszystkich innych przedmiotów uwzględni się stosunki i ustawy obowiązujące w dawniejszym królestwie Polskim. W geografii traktować się będzie Państwo Polskie jako osobną całość.

4. Obie klasy akademii dla dziewcząt przyłącza się jako klasy równorzędne Ia i IIb do akademii męskiej i prowadzić się będzie oba oddziały akademii męskie i żeńskie jako jeden zakład naukowy.

5. W konsekwencji zaszłych zmian politycznych znikają naturalnie z tytułu dyrekcyi litery »c. k.«, oraz tytuł »radcy rządu«.

6. Ze względu na konieczną potrzebę utworzenia armii narodowej względnie milicyi obywatelskiej zarządza dyrekcyja, że wszyscy uczniowie względnie słuchacze służbę tę pełniący, o ile uwiadomią o tem dyrekcyę, nie tracą praw zwyczajnych uczniów czy słuchaczy, lecz będą mogli każdego czasu chwilowo czy na stałe wrócić do szkoły, która, prowadząc naukę bez przerwy, umożliwi im kontynuowanie względnie ukończenie nauki bez straty roku. O ile uczniowie i słuchacze pełniący służbę wojskowo-obywatelską okażą chęć i dobrą wolę uzupełnienia braków, wywołanych nieobecnością w szkole, pracą domową, grono pp. profesorów i dyrekcyja pójdą im na rękę, stosując wszelkie możliwe ulgi i ułatwienia, by tylko żadnej nie ponieśli szkody.

O ile młodzież, w tutejszym zakładzie się kształcąca, spełniała zawsze uczciwie swe obowiązki i nie dawała nigdy powodu do jakichkolwiek skarg, to teraz tem bardziej, zrozumiałwszy doniosłość wprowadzonych zmian, powinna dołożyć wszelkich starań, oddać się z całym zapalem pracy naukowej, by w niedalekiej przyszłości zabrać się z młodzieńczą a rozumną energią do gospodarczej odbudowy Ojczyzny. Nadeszła chwila osobliwa, nie-szczęsny, kto jej nie wykorzysta, stokroć szczęśliwy, komu danem będzie w późnej starości rzec: »Górnje swą młodość przeżyłem, bom uczestniczył w kładzeniu fundamentów pod gmach wielkiej, szczęśliwej i wolnej ojczyzny.«

W dniu 12. listopada 1918 r. zebrała się młodzież razem z gronem profesorów dla uczczenia święta narodowego, pierwszego w odrodzonej, zmartwychwstałej Ojczyźnie w swem własnym, wolnym państwie. Po przemówieniu dyrektora wygłosili profesorowie Balicki i Sosnowski stosowne patryotyczne wykłady, poczem odśpiewano choralnie hymn narodowy i udano się do kościoła OO. Reformatorów na uroczyste dziękczynne nabożeństwo.

Po rozpoczęciu nauki okazał się w oddziałach męskich bardzo znaczny ubytek, młodzież tutejsza zapełniła szeregi legii akademickiej, wojska polskiego, straży obywatelskiej. W miarę uspakajania się wracali na ławę szkolną chwilowo lub na stałe jedni, drudzy odchodzili na front bojowy. W grudniu wrócili uczniowie, odbywający służbę w gwardyi narodowej. Dyrekcyja pracy w żadnej klasie nie przerywała, umożliwiając w ten sposób wszystkim ukończenie nauk, w miarę wcześniejszego czy późniejszego powrotu ze służby wojskowej.

Grono stałych profesorów złożyło ślubowanie Rzeczypospolitej Polskiej na ręce dyrektora w dniu 28. listopada 1918 r., następnego dnia złożył je dyrektor osobiście na ręce zastępcy prezydenta Rady Szkolnej krajowej.

Od dnia 23. listopada zaczęły się w gronie tutejszych profesorów z inicjatywy dyrektora prace przygotowawcze nad projektem zmiany ustroju szkoły i jej planów naukowych. Projekt przedłożono Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Warszawie w styczniu 1919. Oprócz zmiany w kierunku połączenia szkoły dwuklasowej z dwoma pierwszymi kursami akademickimi czteroklasowej i umożliwienia wszystkim uczniom zdolnym przejścia do wyższej szkoły dwuletniej (obecnych III. i IV. kursu AH.), obejmował projekt plan utworzenia dwuletnich kursów akademickich (o charakterze uniwersyteckim) jako zaczątku przyszłego uniwersytetu handlowego w Krakowie. W lutym 1919 zawiązała się w Krakowie sekcja nauczycieli szkół handlowych TNSW., która poddając na wniosek dyrektora rewizji przedłożony projekt (j. w.) odbyła bardzo szczegółową dyskusję nad programem i planami szkół handlowych a zwłaszcza naszej akademii. Referenci tego projektu profesor Dr. Lulek i Dr. Weigt opracowują szczegółowy operat, który w swoim czasie zostanie przedłożony tak Ministerstwu jak i Radzie Szkolnej krajowej. W dyskusji nad tym projektem brał udział inspektor szkół handlowych radca A. Pawłowski, oraz zjazd dyrektorów i nauczycieli innych krajowych szkół handlowych podczas zjazdu TNSW. w Krakowie.

W kwietniu b. r. wzięli imieniem sekcji szkolnictwa handlowego czynny udział w wielkim zjeździe Nauczycielstwa polskiego w Warszawie tutejsi profesorowie: Balicki, Dr. Bolland, Drozd, Lang, Passakas, Sereżyński, Skalski i Sosnowski.

W dniach 15. i 16. lipca odbyła się w Krakowie ankieta ministerjalna pod przewodnictwem pana Szefa sekcji Min. WR. i OP. JWP. Dr. B. Miklaszewskiego, który wraz ze starszym referentem panem Mandukiem i panem Idźkowskim zjechał do Krakowa, by wejść z tutejszemi kołami w bliższe porozumienie w sprawie ustalenia typów szkół zawodowych. W sekcji handlowej tejże ankiety, która pracowała w budynku akademii, brali udział oprócz wymienionych panów z Warszawy, ze Lwowa radca Pawłowski, z Krakowa radca Dr. Nieć, sekretarz Izby handlowej Dr. Josefert, dyrektor Akademii handlowej Kannenberg, profesorowie Akademii Balicki, Dr. Lulek i Dr. Weigt oraz dyrektor Dr. Zarzycki i profesor Zimowski. W tej sprawie odbędą się jeszcze narady w listopadzie 1919 i w styczniu 1920 r.

Z powodu większej liczby wypadków ospy w mieście zarządziła dyrekcja ochronne szczepienie, którego dokonał pan Dr. Kon w dniu 21. listopada 1918.

Nabożeństwa patriotyczne odprawiono w dniach 12. i 29. listopada, 22. stycznia, 24. marca i 3. maja.

Nabożeństwa żałobne: dnia 17. października za duszę ś. p. Adama Kannenberga, 27. stycznia 1919 za duszę ucznia IAH. Smajka, oraz 6. czerwca za dusze wszystkich w b. r. szk. zmarłych

oraz na polu walki poległych uczniów względnie słuchaczy akademii.

Rekollekcyje dla młodzieży męskiej wygłosił w dniach od 26. do 29. marca X. St. Dudek ze Zgr. Misyonarzy, dla młodzieży żeńskiej X. profesor Dr. Pęcowski w dniach od 3. do 5. kwietnia 1919.

Inspektor galicyjskich szkół handlowych radca A. Pawłowski dokonał lustracy zakładu w dniach od 19. do 24. maja 1919 r.

Wprowadzone w zeszłym roku szkolnym »Wykłady o Polsce« nie ustały i w bieżącym roku, z chwilą atoli powstania niepodległego własnego państwa, zakres ich musiał się rozszerzyć. Wykładający profesorowie poza omawianiem przeszłości główny nacisk położyli na chwilę obecną, na zadania, jakie teraz czekają każdego prawego Polaka, na drogi i sposoby, którymi najskładniej każdy we własnym zakresie odrodzonej Ojczyźnie przysłużyć się może. Przedewszystkiem zaznajamiano młodzież z kresowemi ziemiami Polski, objaśniając historję i znaczenie Kaszub, Śląska, Orawy i Spiszu, mówiono o Warszawie, jej historii, pamiątkach i znaczeniu, nie pominięto silnego podkreślenia cnót i walorów charakteru Polaków, które rozwijać należy, a przestrzegano przed wadami, jak niekarność społeczna i narodowa, wybujały indywidualizm i krytycyzm oraz lekkomyślność i beztroska o jutro ze zgubną tezą »jakoś to będzie«. Wykładali profesorowie Balcicki i Sosnowski.

Do najpiękniejszych chwil życia szkolnego liczy nasza młodzież poranki względnie wieczorki, urządzone z własnego popędu i własnej ochoty ku uczczeniu naszych wielkich ludzi lub epokowych zdarzeń. W tutejszym zakładzie odbyło się kilka jednogodzinnych uroczystości narodowych zazwyczaj na godzinie języka polskiego. Jedna z uczenice (względnie uczeń) wygłaszała stosowne przemówienie lub odczytywała na odpowiedni temat opracowany przez siebie referat, poczem inne deklamowały wiersze lub recytowały wybrane ustępy. Korzyść z tego rodzaju »domowych« uroczystości bardzo wielką, wspomnienie niezatarte.

Pierwszy wieczorek, urządzony przez uczenice zakładu w wolnej, niepodległej Ojczyźnie, urządzono w dniu 5. kwietnia 1919 ku czci Tadeusza Kościuszki. Z powodu braku większej sali w wynajętych lokalach, urządzono wieczorek ten w Saskiej sali. Mimo, że uroczystość cała miała charakter czysto szkolny, rodzice i krewni panienek oraz szeregi tutejszych uczenice zapełniły całą salę. W recenzyach, umieszczonych w Głosie Narodu, Czasie, Kuryerze i t. d. pochwalono nie tylko przebieg wieczorku i wykonawczynię, lecz podniesiono nadto ład, karność i pogodny a przecież odświętny nastrój pomiędzy zgromadzoną młodzieżą. Pięknem przemówieniem odznaczyła się Marya Lang z II. AH., ładnemi deklamacyami Jaśkowicówna i Piasecka z AH., oraz Spritzerówna z 2klasowej szkoły i inne, biegłą i piękną grą na fortepianie Zarembianka, Szczepańska i Steiglerówna. Chór

uczenic, przygotowany starannie przez nauczycielkę pannę Zbrożkową, odśpiewał cały szereg pieśni z »Bogarodzącą« na czele.

Punktem kulminacyjnym wieczorku były dwie deklamacje (»Hołd Kościuszcze« i »Pogrzeb Kościuszki«), rozłożone na sola i chóry. Deklamacyami i całym wieczorkiem kierował profesor Balicki.

Z powodu konieczności wcześniejszego oddania zajmowanych przez cały czas od 1914 r. lokali i przeprowadzenia się do własnego budynku zakończono rok szkolny nabożeństwem w kościele OO. Kapucynów już dnia 14. czerwca 1919. Tegoż dnia rozdano świadectwa uczniom i uczениcom akademii oraz szkół dwuklasowych, natomiast słuchacze i słuchaczki kursów abiturjentów i absolwentek otrzymali je dopiero w dniu 28. czerwca 1919.

W dniu tym zawiązał się pod egidą dyrekcyi Polski Związek Absolwentów Akademii Handlowej w Krakowie, który podjął się pośrednictwa w wyszukiwaniu posad i t. p. czynności, celem przyścia z pomocą absolwentom oraz uczniom względnie uczениcom tutejszego zakładu.

Sprawa upaństwowienia akademii, posuwająca się od szeregu lat raz raźniej, to znów wolniej, nie mogła z powodu przeszkód natury pol tycznej w tym roku szkolnym doczekać się pomyślnego zakończenia. Kuratorya korzystała z każdej sposobności, by ją władzy najwyższej szkolnej przypomnieć. Pan wiceprezydent miasta inżynier Rolle przedłożył osobiście tę sprawę Ministerstwu w Warszawie, oraz wraz z dyrektorem Akademii Handlowej na audyencji u pana Ministra W. R. i O. P. Dr. Łukasiewicza w czasie jego bytności w Krakowie. Kuratorya przedłożyła memoryały w tej sprawie w styczniu 1919, w kwietniu b. r. interweniował w tej samej materii dyrektor w Ministerstwie w Warszawie, poruszono ją i w czasie ministeryalnej ankiety w Krakowie. Terminu jednak dziś oznaczyć niepodobna, w każdym razie jest pewność, że Ministerstwo zakład nasz zawsze i w każdym kierunku popierać będzie.

Odebranie własnego budynku, zajętego przez władze wojskowe w sierpniu 1914 na szpital, nastąpiło dopiero w maju 1919 r., mimo że zwinięcie szpitala odbyło się znacznie wcześniej, bo już w grudniu 1918 r. Jeszcze przed oddaniem zupełnem budynku, bo w marcu b. r., przystąpiła dyrekcyja z upoważnienia Kuratoryi do robót readaptacyjnych, które też postąpiły wreszcie tak daleko, że 14. czerwca można już było kilka sal na I. piętrze zająć na cele szkolne. Mimo że wobec upadku dawniejszego rządu austriackiego, obowiązane do przeprowadzenia naprawy i odrestaurowania budynku, żadna obecna władza na siebie całego ciężaru wziąć nie chce, żywi dyrekcyja niepłonną nadzieję, że dzięki wspólnym zabiegom Kuratoryi, Magistratu i Budownictwa wojskowego będzie można we wrześniu 1919 naukę w całym budynku rozpocząć, o ile nie zajdą jakie

nowe przeszkody i roboty będzie można przez całe wakacje prowadzić.

II.

1. Akademia handlowa: Do klasy I. zgłosiło się 32 uczniów z ukończoną szkołą wydziałową; przy egzaminie wstępnym reprobowano 6, resztę, to jest 26, przyjęto, ponadto przyjęto 42 uczniów z ukończoną 4. klasą gimnazjalną względnie realną, razem 68 i 8 repetentów.

Istniejącą od r. 1917 prywatną wyższą szkołę handlową dla dziewcząt, na której połączenie z akademią nie chciało się zgodzić austriackie ministerstwo, połączono w listopadzie 1918 jako część składową z męską akademią, przyczem te oddziały żeńskie uważać się będzie jako klasy równorzędne i oznaczać literami jak Ic, Ilb i t. p. Przez to połączenie powiększyła się liczba uczniów akademii o 105 dziewcząt.

2. Szkoły dwuklasowe: Męska: Do klasy I. przyjęto nowych uczniów na podstawie ukończonych trzech klas gimnazjalnych 4, z ukończoną szkołą wydziałową 43, na podstawie egzaminu wstępnego 1, razem 48 i 5 repetentów. — Żeńska: Do klasy I. przyjęto 1 repetentkę oraz 202 nowych uczenic, skutkiem czego podzielono tę klasę na 4 paralelki.

3. Kurs abiturjentów: Napływ na ten kurs wzrasta stale z roku na rok, w roku 1918/1919 zgłosiło się do wpisu ponad 200 słuchaczy, skutkiem tego musiała dyrekcyja kurs ten na 3 oddziały podzielić i dla oddziału C postarać się o osobny lokal. Wprawdzie skutkiem wypadków listopadowych bardzo wielu słuchaczy wstąpiło na ochotnika do wojska względnie legii akademickiej, dyrekcyja mimo to jednak naukę dalej w 3 oddziałach prowadziła, chciała bowiem wracającym ze służby, lub też z niej uwolnionym umożliwić ukończenie studiów, z drugiej zaś strony musiała mieć na względzie tych inwalidów wojskowych względnie do służby w Krakowie przydzielonych, którzy jedyny sposób dopełnienia swych nauk po kilkuletniej przerwie wojennej i uzyskania możliwości zarobkowania w ukończeniu kursu abiturjentów widzieli, a takich było w listopadzie około 50. W ciągu roku szkolnego wróciła rzeczywiście pewna część słuchaczy i nauk dokńczyła, część będzie to mogła w jesieni uskutecznić. W ten sposób mógł każdy słuchacz na kurs wpisany i obowiązek wojskowy spełnić i roku nauki nie stracić.

3. Kurs absolwentek: Wpisanych słuchaczek 100 podzieliła dyrekcyja na 2 oddziały, pozyskując osobny dla nich lokal w szkole prywatnej profesora Skalskiego. Od roku następnego 1919/1920 kurs ten uważany będzie jako oddział równorzędny kursu abiturjentów, program nauki będzie ten sam, tylko arytmetyka polityczna traktowana będzie jako przedmiot względnie obowiązkowy.

4. Kursy wieczorne: Kurs wieczorny dla dorosłych otwarto przy wpisanych 41 słuchaczach, w ciągu roku szkolnego przy-

jęto jeszcze 10, tak że razem wpisanych było 51 osób. Niestety choroby, powoływania do służby wojskowej, ale i brak wytrwałości przerzedziły szeregi jego tak bardzo, że ledwo 16 osób do końca dotrwało. Na kursie tym udzielali nauki prof. Dr. Bolland towaroznawstwa 3 godz. tygodn., prof. Korbel stenografii 3 godz. tygodn., prof. Oleś księgowości 5 godz. tygodn., prof. Liszkowicz nauki o handlu i wekslach 2 godz. tygodn., prof. Turowski nauki korespondencji 3 godz. tygodn. i w zastępstwie za chorego prof. Dr. Żabińskiego od grudnia rachunków kupieckich 4 godz. tygodn. Kurs ten trwał od 1. października 1918 do 31. marca 1919 i obejmował tygodniowo 20 godzin nauki.

5. Kursy wieczorne dla oficerów: Jeszcze w roku szkolnym 1917/1918 utworzyła dyrekcyja dla oficerów, którzy dla studyów uzyskali trzymiesięczne urlipy, kurs handlowy wieczorny, na którym w 150 godzinach wykładano im naukę księgowości, korespondencji, rachunków, nauki o handlu i wekslach w zakresie wymagań przy egzaminach prywatnych, odbywających się z tych przedmiotów w tutejszym zakładzie. 1. października 1918 otwarto taki kurs drugi z 31 słuchaczami. Nauki udzielał prof. Dr. Żabiński. Kurs ten trwał aż do 26. października bez przerwy. Z powodu zajęć listopadowych nastąpiła dłuższa przerwa, tak że dopiero z końcem tego miesiąca można było znów go otworzyć, liczba słuchaczy spadła jednak do 10. Naukę po chorym prof. Dr. Żabińskim objęli: prof. Dr. Łoziński rachunków, St. Burnatowicz, kierownik i właściciel kursów buchalterycznych, naukę księgowości i korespondencji. Kurs ten zakończono egzaminem w dniu 7. stycznia 1919.

Na następny taki kurs III. zgłosiło się kandydatów 154. Po dłuższych naradach z profesorami zdecydowała się dyrekcyja kurs ten otworzyć i podzielić go na 3 oddziały. W przemówieniu swem do zgromadzonych słuchaczy wyjaśnił dyrektor powody, które go skłoniły do wprowadzenia tego kursu, nie mającego nic z kursem abiturjentów wspólnego i dającego tylko takie przygotowanie, które umożliwi słuchaczom złożenie egzaminu prywatnego z wykładanych jak wyżej 4 przedmiotów. Dla słuchaczy, którzy przez lat 4 pędząc życie w rowach strzeleckich od nauki zupełnie odwykli, kurs ten stosunkowo krótki, ale operujący kategoriami ścisłemi, uważać można jako bardzo dobry kurs wstępny do dalszej pracy naukowej, przyzwyczaić bowiem musi mózgi do logicznego myślenia i wnioskowania. Następnie będzie ten kurs tym słuchaczom, którzy po wystąpieniu ze służby wojskowej zechcą pracować sami dla siebie przy roli czy w handlu we własnych przedsiębiorstwach, umożliwiał należyte prowadzenie interesu. Wreszcie umożliwi i tym wyjątkowym jednostkom, którzy rezygnując z dalszych nauk, zechcą starać się o jakąś posadę, pracę zarobkową; tym zaś, którzy już zdemobilizowani gdzieś pracują, da pewne wiadomości potrzebne im zawsze w życiu praktycznem. Kurs ten trwał od 8. stycznia do

6. kwietnia 1919. Nauki udzielano w każdym oddziale w 180 godzinach; obejmowała ona oprócz wymienionych wyżej przedmiotów także i nadobowiązkowo naukę praktycznej ekonomii. Naukę księgowości, korespondencji o handlu i wekslach wykładali profesorowie Seredyński, Skalski i Dr. Żabiński, rachunków profesor Dr. Łoziński, ekonomii prokurzystą zakładu kredytowego miejskiego Dr. M. Kannenberg. Egzamina z przedmiotów obowiązkowych złożyło 107 uczestników kursu.

Na takież sam IV. kurs wpisało się słuchaczy 121. Kurs ten trwał od 5. kwietnia do 30. czerwca 1919. Wykładali w 2 oddziałach księgowość, korespondencję i naukę o handlu i wekslach prof. Seredyński i Dr. Żabiński, rachunków prof. M. Lang. Egzamin złożyło 73 słuchaczy.

6. Kursy handlowe dla inwalidów: V. kurs handlowy dla inwalidów wojennych, trwający od 15. kwietnia 1918, zakończono egzaminem w dniu 25. września 1918. Na kurs ten wpisano 33 kandydatów, z tych 8 wystąpiło w czasie trwania kursu, 25 egzamin złożyło. Na kursie tym udzielali nauki: towaroznawstwa prof. Dr. Bolland (2 g. t.), stenografii prof. Korbel (3 g. t.), nauki o zasadach ubezpieczeń prof. Lang (2 g. t.), księgowości w kooperatywach prof. Skalski (2 g. t.), nauki o handlu i stylistyki polskiej prof. gimn. Liszkowicz (4 g. t.), księgowości, korespondencji, rachunków przydzielony tutaj ze szkoły inwalidów porucznik Dr. Edward Zarzycki, dyrektor krajowej szkoły kupieckiej.

VI. kurs handlowy dla inwalidów otwarto 15. listopada 1918 i zakończono go egzaminem w dniu 22. maja 1919. Na kurs ten przyjęto 33, do egzaminu przystąpiło i złożyło go 21 inwalidów. Nauki udzielali: prof. Seredyński rachunków korespondencji i nauki o handlu i wekslach (12 g. t.), prof. Lang nauki o zasadach ubezpieczeń (1 g. t.), prof. Dr. Łoziński towaroznawstwa (1 g. t.), prof. szkoły wydziałowej Lebedyński stylistyki polskiej (2 g. t.), prof. gimn. Koch stenografii (2 g. t.), oraz nauczyciel prywatny Jan Pilch księgowości (6 g. t.).

7. Egzamina prywatne, które odbywają się w tutejszym zakładzie 4 razy do roku, złożyło z jednego względnie więcej przedmiotów razem osób 139, nie licząc słuchaczy kursu wieczornego i kursów dla oficerów. Za zezwoleniem galicyjskiej Rady Szkolnej krajowej odbyły się takie same egzaminy w Rzeszowie (reskr. z 11.1. 1919, L. 16/V) w styczniu 1919, delegowała jako komisję do odbycia tych egzaminów prof. Skalskiego i Dr. Żabińskiego. W czerwcu względnie lipcu 1919 odbyły się takie egzamina również za zezwoleniem Rady Szkolnej krajowej (24. czerwca 1919, L. 458/V) w Rzeszowie (prof. Skalski i Dr. Żabiński), w Jarosławiu (Dr. Żabiński i prof. Nycz), w Nowym Sączu (prof. Dr. Lulek i prof. Nycz), wreszcie w Krośnie (reskr. Rady Szkolnej krajowej z 20. czerwca 1919, L. 431/V) (prof. Skalski i Dr. Żabiński). Liczba egzaminowanych w roku szkolnym 1918/1919 osób wynosi razem 460.

III.

W b. r. s. 1918/1919 wstąpili do służby wojskowej: z Akademii handlowej 1. Łyko, 2. Muchowicz, 3. Pietsch, 4. Remer, 5. Rząsa, 6. Herman, 7. Godel, 8. Butscher, 9. Jastrzębski, 10. Jędrzejowski, 11. Kasperek, 12. Ohli, 13. Stochel, 14. Tarkowski, 15. Wolański, 16. Wronka, 17. Szczęśniak, 18. Biera, 19. Isler, 20. Kulikowski, 21. Kusek, 22. Lödl, 23. Pieniążek, 24. Rożdżeński, 25. Salonek, 26. Załuski, 27. Zawiliński, 28. Zieliński, 29. Zacharyasiewicz, 30. Rennert, 31. Albiński, 32. Lupa, 33. Gackowski, 34. Langer, 35. Rauch, 36. Schaschek; ze szkoły dwuklasowej: 37. Franusiak, 38. Guratowski, 39. Kober, 40. Mielnicki, 41. Richter, 42. Krajewski, 43. Burek, 44. Dyr, 45. Kowalczyk, 46. Niziński, 47. Winiarski; z Uzupełn. szkoły: 48. Wojtynia, 49. Kijowski, 50. Cammra; z Kursu abiturientów: 51. Banaś, 52. Buszczyński, 53. Dundaczek, 54. Hojarczyk, 55. Jedlicki, 56. Jurczyński, 57. Kaufman, 58. Kopf, 59. Kossobudzki-Orłowski, 60. Matzke, 61. Skrzypek, 62. Trybowski, 63. Twardowski, 64. Wazowski, 65. Wioch, 66. Górka, 67. Jaworski, 68. Kulikowski, 69. Nowak, 70. Pintowski, 71. Schenker, 72. Seifert, 73. Serafin, 74. Thun, 75. Wrona, 76. Bachner Bol., 77. Bardel, 78. Biłyk, 79. Buła, 80. Döllinger, 81. Durkał, 82. Heilman, 83. Pamuła, 84. Podworski, 85. Przywara, 86. Schmidt Edw., 87. Szubert, 88. Wędrychowski; z Kursu wieczornego: 89. Lenkiewicz, 90. Migdał, 91. Reim, 92. Standa.

IV. Wspomnienie pośmiertne.

W ciągu roku szkolnego 1918/1919 zmarli po krótkiej a ciężkiej chorobie absolwent kursu abiturientów ś. p. Adam Kannenberg, słuchacze kursu abiturientów ś. p. Jan Ralski, ś. p. Dusza Maryan, ś. p. Koszyk Jozafat, ś. p. Haltof Władysław, ś. p. Popławski Kazimierz, uczeń klasy I. Akademii handlowej ś. p. Smajek Tadeusz, oraz uczenie ś. p. Sikorówna Józefa z ŻIId, i ś. p. Janicka Janina z ŻIIa.

Na polu walki w obronie kresów wschodnich polegli absolwent akademii ś. p. Stefan Sznepka i absolwent szkoły dwuklasowej ś. p. Franciszek Mackiewicz.

Zmarł również delegat Wydziału Krajowego do Kuratorii Akademii ś. p. Edmund Zieleniewski, inżynier, były poseł, współwłaściciel fabryk Zieleniewski i Sp. w Krakowie.

W nabożeństwach żałobnych, urządzonych za spokój ich dusz, uczestniczyli profesorowie i uczniowie zakładu.

R. i. p.

X. Wykaz podręczników na r. s. 1919/1920

a) dla Akademii handlowej.

Kurs I.

Próchnicki, Wzory poezyi i prozy. A. Tuma, Niemiecka czytanka dla szkół handlowych, Budziejowice. Dr. Jahner, Deutsche Grammatik. Dr. Weckowski, Książka do nauki języka francuskiego, Tom I. A. Sujkowski, Geografia ekonomiczna, Tom I. Dr. Weigt, Geografia gospodarcza ziem polskich. Dr. Mayr-Dr. Weigt, Historia handlu, Tom I. Kranz, Algebra i arytmetyka. Pawłowski, Podręcznik rachunków kupieckich dla wyższych szkół handlowych. Żłobicki, Wiadomości z fizyki. Kistryn, Nauka o handlu i wekslach. Christof-Passendorfer, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych. Korbel, Stenografia, wyd. 2.

Kurs II.

Dzieła pisarzy polskich. Dr. Mayr, Deutsches Lesebuch. Dr. Węckowski, Książka do nauki języka francuskiego, Tom II. A. Sujkowski, Geografia, j. w., Tom II. Dr. Weigt, Geografia, j. w. Dr. Mayr-Dr. Weigt, Historia handlu, Tom II. Kostecki, Arytmetyka i algebra dla klas wyższych. Kranz, Logarytmy. Pawłowski, Podręcznik do nauki rachunków, j. w., Tom II. Kistryn, Nauka o handlu, j. w. Góra, Buchalterya, Tom I. Korbel, Stenografia, wyd. 2. Kistryn, Polska korespondencya handlowa.

Kurs III.

Dzieła pisarzy polskich. Dr. Mayr, Deutsches Lesebuch. Dr. Węckowski, Książka do nauki języka francuskiego, Tom III. Rey, La France industrielle et litteraire. Glauser, Cours élémentaire de correspondance. Pawłowski, Zasady arytmetyki politycznej. Pawłowski, Rachunki kupieckie, Tom III. Sujkowski i Dr. Weigt, Geografia, j. w. Zakrzewski, Historia, Tom III. Dr. Bolland-Duchowicz, Chemia organiczna. Dr. Bolland, Towaroznawstwo, wyd. 2. Kistryn, Korespondencya, j. w. Góra, Buchalterya, Tom II. Dr. Lulek-Dr. Żabiński, Zarys nauki o wekslach.

Kurs IV.

Chrzanowski, Historia literatury niepodległej Polski z wypisami. Dzieła poetów niemieckich w wydaniu T. N. S. W. Fiedler, Lehrbuch der Handelskorrespondenz. Dr. Węckowski, Rey, Glauser, jak w III. Dr. Weigt-A. Sujkowski, j. w. Zakrzewski, j. w. Pawłowski, Zasady arytmetyki politycznej. Pawłowski, Rachunki kupieckie, Tom IV. Dr. Bolland, Towaroznawstwo, wyd. 2. Kistryn, Korespondencya, j. w. Góra, Buchalterya, Tom III. Rosenblatt-Wróblewski, Kodeks handlowy. Petyniak-Sanecki, Zasady ekonomii społecznej.

b) dla szkół dwuklasowych.

Klasa I.

(Oddział męski) Czubek-Zawiliński, Wypisy dla klasy IV. (Oddział żeński) Próchnicki-Wojciechowski, Wypisy dla klasy V. Tuma, Niemiecka czytanka jak w Akademii handlowej. Dr. Romer, Mała geografia handlowa. Dr. Weigt, Geografia gospodarcza ziem polskich. Pawłowski, Rachunki kupieckie, Tom I. Dr. Bolland, Towaroznawstwo, wyd. 2. Kistryn, Nauka o handlu i wekslach. Kistryn, Polska korespondencya handlowa. Christof-Pasendorfer, Zasadnicze wiadomości z zakresu prac kantorowych. W. Skalski, Podręcznik księgowości pojedynczej. Góra, Zarys buchalteryi dla szkół dwuklasowych, Tom I. Korbel, Stenografia, wyd. 2.

Klasa II.

Dzieła poetów polskich (wyd. Westa). Tuma, j. w. Dr. Romer i Dr. Weigt, j. w. Pawłowski, Rachunki kupieckie, Tom II. Dr. Bolland, j. w. Kistryn, j. w. Góra, Zarys buchalteryi dla szkół dwuklasowych, Tom II. W. Skalski, Buchalterya podwójna. Korbel, j. w.

c) dla szkoły uzupełniającej.

Benoni-Habura, Książka do czytania dla V. i VI. klasy szkół wydziałowych. Dr. Romer, Mała geografia handlowa. Dr. Weigt, Geografia gospodarcza ziem polskich. Kistryn, Nauka o handlu i wekslach. Skalski, Podręcznik księgowości pojedynczej. Skalski, Podręcznik księgowości podwójnej.

d) Na Kursach abiturjentów, absolwentek i t. p.

niema przepisanych podręczników, pp. profesorowie polecają jednak słuchaczom do przestudyowania różne podręczniki względnie dzieła naukowe.

XI. Spis imienny uczniów i uczenie

względnie słuchaczy i słuchaczek do Akademii i połączonych z nią szkół i kursów w r. s. 1918/1919 wpisanych.

(Nazwiska tych, którzy w ciągu r. s. z zakładu wystąpili, są ujęte w nawias z dodaniem daty oznaczającej dzień wystąpienia. Litera W oznacza, że dotyczą pełni służbę wojskową.)

I. Akademia handlowa.

Kurs I. a.

1. (Ablewicz 22/12), 2. Abrahamer, 3. (Baranowski 5/4), 4. Butscher (W), 5. Cygan, 6. (Daniec 12/11), 7. Fausek, 8. Fried-

mann, 9. Gębarowski, 10. Godel (W), 11. Ginzig, 12. Herman (W), 13. Hortmann, 14. Kandefer, 15. Krajewski, 16. Krieger, 17. Künstler, 18. Łankosz, 19. Łyko (W), 20. Masłowski, 21. Mikołajewski, 22. Muchowicz (W), 23. Niezabitowski, 24. Ogonowski, 25. Pietsch, 26. (Postawa 5/4), 27. (Przepolski 19/11), 28. Remer (W), 29. Rzaśa (W), 30. (Smajek 23/1), 31. Stawicki, 32. (Świąszek 19/11), 33. (Szwob 8/1), 34. Wojakowski, 35. Woźniak Adam, 36. Woźniak Waleryan. Prywatystki: 37. Dziedzic, 38. Eisinger, 39. Kukielka, 40. Kotula (W), 41. Mendel.

Kurs I. b.

1. Bornstein, 2. (Brząk 10/12), 3. Buczek, 4. Cęckiewicz, 5. Dąbrowski, 6. Gołąb, 7. Hauser, 8. Jastrzębski (W), 9. Jędrzejowski (W), 10. Kasperek (W), 11. Kaufman, 12. Kleinhändler, 13. (Langer 8/1), 14. Maj, 15. Neustetel, 16. (Ohli 5/4), 17. Pałasiński, 18. Silbiger, 19. Słomka, 20. Splichal, 21. Stochel (W), 22. Styglitz, 23. Szczęśniak (W), 24. Tarkowski, 25. Tłumak, 26. Weinberg, 27. Wolański (W), 28. Wronka (W), 29. Zahn, 30. Szczuciński. Prywatystki: 31. Bauminger, 32. Giza, 33. Haber, 34. Schönberg, 35. Zarański.

Kurs I. c.

1. Anisfeldówna, 2. Bernkopfówna, 3. Biczówna, 4. Birnhakówna, 5. Bobrowska, 6. Buchsbaumówna, 7. Buttnerówna, 8. Dąbrowska, 9. Doboszówna, 10. Enochówna, 11. Epsteinówna, 12. Feliksówna, 13. (Goldberżanka 15/10), 14. Finkérówna, 15. Futterweitówna, 16. Goryczkówna, 17. Grzędzielska Halina, 18. Grzędzielska Wanda, 19. Hrycajkówna, 20. Hullówna, 21. Jaśkowicówna, 22. Kahanówna, 23. Kardasówna, 24. Kasprzykówna, 25. (Krasnołucka 1/2), 26. Kwarcińska, 27. Langerówna, 28. Magierzanka, 29. Malcówna, 30. Mendochówna, 31. Mirischówna, 32. Moskalówna, 33. Muszanka, 34. Nehmerówna, 35. Nichthauserówna, 36. Obstfeldówna, 37. (Parafińska 8/2), 38. Reichówna Amalia, 39. Reichówna Helena, 40. Reichówna Wiktorya, 41. Romanówna, 42. Rosenfeldówna Cecylia, 43. Rosenfeldówna Salomea, 44. Sikorska, 45. Siutówna, 46. Soldingerówna, 47. (Süsserówna 31/3), 48. Święcicka, 49. Szłoskówna, 50. (Szylerówna 25/10), 51. (Wertheimerówna 13/11), 52. Widomska, 53. Zarembianka, 54. Zbijewska, 55. Zollmanówna. Prywatystki: 56. Baumingerówna, 57. Breitówna, 58. Ehrlichówna, 59. Hirschprunżanka, 60. Korallówna, 61. Łuczyńska, 62. Sibersteinówna 63. Weidlinżanka.

Kurs II. a.

1. Biera, 2. Brenner, 3. Bryndza, 4. Bürstenbinder, 5. Fluss, 6. Gutt, 7. Hirsch, 8. Hlebowicki, 9. Isler (W), 10. Karmański, 11. Kawalec, 12. Koczur, 13. (Kopeć 19/11), 14. Kotarba, 15. Krieger,

16. Kuczmierczyk, 17. Kulikowski, 18. Kusek (W), 19. Kwaśny, 20. Lanner, 21. Lödl (W), 22. Mildner, 23. Mroczkowski, 24. Pieńiążek (W), 25. Piwowarczyk, 26. Rennert (W), 27. Rodziński, 28. Rosenberg, 29. Rozdzeński (W), 30. Salonek (W), 31. Schwarz, 32. Skalski, 33. Stern, 34. Tojger, 35. Weindling, 36. Wetzstein, 37. Wójcik, 38. Zacharyasiewicz (W), 39. Zajączkowski, 40. Zaluski, 41. (Zawiliński 20/5), 42. Zieliński (W), 43. Żuk. Prywatysci: 44. Biały (W), 45. Popczyński.

Kurs II. b.

1. Bajdówna, 2. Bereżyńska, 3. Billizanka, 4. Boberówna, 5. Brodzińska, 6. Chojnacka, 7. Folkmanówna, 8. Gawłówna, 9. Goldberżanka, 10. Grensówna, 11. Hablińska Jadwiga, 12. Hablińska Marya, 13. Hoffmannówna, 14. Infeldówna, 15. Jachimowska, 16. Jaklińska, 17. Kohlbergerówna, 18. Kolkiewiczówna, 19. (Kriegerówna 16/11), 20. Królikowska, 21. Kwiatkowska, 22. Lanżanka, 23. Mackiewiczówna, 24. Matuszówna, 25. Nieciówna, 26. Nowakówna, 27. (Ochęduszkówna 18/3), 28. Piasecka, 29. Pytlówna, 30. Reichelmayerówna, 31. Schneidrowna, 32. Steiglerówna, 33. Szablewska, 34. Thornówna, 35. Wachsówna Rozalia, 36. Wachsówna Sara, 37. Wałężanka, 38. Windakiewiczówna, 39. Wonkówna, 40. Zollówna, 41. Żelazna. Prywatystka: 42. Karmelówna.

Kurs III.

1. Albiński, 2. Eisenthal, 3. Fertig, 4. Kleinberg, 5. Kleinberger, 6. Grünhäuser, 7. Lupa, 8. Monderer, 9. Nadel Józef, 10. Ohrenstein, 11. Rotblum. Prywatysci: 12. Grzesik (W), 13. Matlak (W), 14. Schönfeld, 15. Stolarz (W).

Kurs IV.

1. Bętkowski, 2. Bobrzecki, 3. Ferber, 4. Fluhr, 5. Gackowski (W), 6. Glücksmann, 7. Hirsch, 8. Kaczmarczyk Karol, 9. Korngold, 10. Langer, 11. Nadel Norbert, 12. Propper, 13. Rauch (W), 14. Rybczyński (W), 15. Schaschek (W), 16. Tigner. Prywatysci: 17. Czekaj Jan (W), 18. Dyr (W), 19. Kaim (W), 20. Kaczmarczyk Alojzy, 21. Markiewicz (W), 22. Obraczay, 23. Statter (W), 24. Weiss.

II. Dwuklasowa szkoła handlowa męska.

Klasa I.

1. Bulanda, 2. Bursztyn, 3. Chromy, 4. Czajkowski, 5. (Dieduch 5/5), 6. Dobrzański, 7. Dreier, 8. Faß, 9. (Feig 10/5), 10. Franusiak (W), 11. Gerula, 12. Guratowski (W), 13. Horowitz, 14. Hyla, 15. Iskra, 16. Kielcz, 17. (Klukacz 16/12), 18. Kober

(W), 19. Kochan, 20. Kolber, 21. Krajewski (W), 22. Letner, 23. (Madejski 4/10), 24. Marszałik, 25. Masojada, 26. Mermon, 27. Mielnicki, 28. Migdał, 29. Namysłowski, 30. Nowak, 31. Oleksy, 32. Piekło Stefan, 33. Piekło Tadeusz, 34. (Przeniosło 5/4), 35. Przybyszewski, 36. Richter (W), 37. Rudnik, 38. Schickler, 39. Schönfeld, 40. (Siwek 25/11), 41. Sławek, 42. Soczek, 43. Sołtys, 44. Stachura, 45. (Szkapiński 3/12), 46. Szwob, 47. (Tropp 5/5), 48. (Wąskowski 15/11), 49. Zdybalski, 50. Zgud, 51. Żeberko; prywatyci: 52. Krzysztoń, 53. Schönowitz.

Klasa II.

1. Błoński, 2. Burek (W), 3. Datoń, 4. Fremder, 5. Gadowski, 6. Gawel, 7. Grzybek, 8. Kaufmann, 9. Kochan, 10. Kopczyński, 11. Kornfeld, 12. Kosek, 13. Kowalczyk, 14. Kubas, 15. Lipmann, 16. Niziński (W), 17. Pater, 18. Raucher, 19. Reiner, 20. Traubmann, 21. Trzciński, 22. Weber, 23. Winiarski, 24. Zdybalski; prywatyci: 25. Czech, 26. Dyr, 27. Maślanka, 28. Skalda, 29. Wojnarowski, 30. Żebrowski.

III. Dwuklasowa szkoła handlowa żeńska.

Klasa I a.

1. Anisówna, 2. (Bąkówna 7/10), 3. Bernardyńska, 4. Bernsteinówna, 5. Blattówna, 6. Borucka, 7. (Brzezińska 2/10), 8. Budkówna, 9. Chwałówna, 10. Filanowska, 11. Gawińska, 12. Grundsteinówna, 13. Jędrzejowska, 14. Jendówna, 15. Kalczyńska, 16. Kennerówna, 17. Kęsówna, 18. Klimkiewiczówna, 19. Kowalczykówna, 20. Kowalikówna, 21. Krokoszówna, 22. Lechówna, 23. Lipska, 24. Liszkówna, 25. Littmannówna, 26. Löffelholzówna, 27. Malarzówna, 28. Meusówna, 29. Molknerówna, 30. Mondereówna, 31. Niemcówna, 32. Odrzywałkówna, 33. Papiernikówna, 34. Przybylska, 35. Pszeniczna, 36. Rogożówna, 37. (Romańska 18/10), 38. (Różaniana 1/10), 39. Salijówna, 40. Samkówna, 41. Sandówna, 42. Scholzówna, 43. Serafińska, 44. (Staszyszynówna 28/9), 45. Suknarowska, 46. Szybowska, 47. (Witkówna 19/11), 48. Wnękowska, 49. Wojciechowska, 50. Wolickówna, 51. Zalińska, 52. Zarychtówna; prywatystka: 53. Hammerówna.

Klasa I b.

1. Biczówna, 2. Birówna, 3. Buchsbaumówna, 4. Chyłkówna, 5. Corówna, 6. Czerwenkówna, 7. Duderówna, 8. Ebelówna, 9. Ellnainówna, 10. Ginzówna, 11. Glatmanówna, 12. Gleisnerówna, 13. Goldberżanka, 14. Humpolanka, 15. (Kowalówna 6/12), 16. Kowalska, 17. Kozińska, 18. Krajewska, 19. Kurcabińska, 20. (Kurlejówna 24/11), 21. Landauówna, 22. Micałówna,

23. (Misiewiczówna 31/3), 24. Molówna, 25. Mrożków, 26. Natankówna, 27. Neuhofova, 28. (Ogórkówna 8/1), 29. Pindlówna, 30. Podobianka, 31. Prokopiokówna, 32. Sołtysówna, 33. Sosińska, 34. (Sowińska Alina 9/5), 35. (Sowińska Marya 19/11), 36. Spritzerówna, 37. Stelzerówna, 38. Świderówna, 39. Talermanówna, 40. Targalska, 41. Thornówna, 42. Wachsówna, 43. Weißmanówna, 44. (Willamówna 28/9), 45. Wiśniowska Emma, 46. Wójcikówna Helena, 47. Wójcikówna Janina, 48. Zacharska, 49. Zajączkowska, 50. Zdybalska; prywatystki: 51. Wertheimerówna Anna, 52. Wertheimerówna Helena.

Klasa I c.

1. Bednarczyków, 2. Bielówna, 3. Boczkajówna, 4. Chwastków, 5. Gawlikówna, 6. Goldfrejowówna, 7. Gołąbówna, 8. Gsodamówna, 9. Igielska, 10. Kaiserówna, 11. Kamińska, 12. Karpińska, 13. Kleszczówna, 14. Klocówna, 15. (Kopczyńska 19/11), 16. Kozłowska, 17. Kucharska, 18. Kułeszirówna, 19. Łasiewiczówna, 20. Lipińska, 21. Łysaków, 22. Makowska, 23. Mazurówna, 24. Michalska, 25. Niedzielówna, 26. Piekarczówna, 27. (Pietrzykowska 17/3), 28. Podgórska, 29. Pompianka, 30. Radwańska, 31. Rauchówna, 32. Rohse, 33. Rusinówna, 34. (Sieprawska 19/11), 35. Sławińska, 36. Słotwińska, 37. Sobierajska, 38. Starczowska, 39. Szczeklikówna, 40. Trellanka, 41. Weinrebówna, 42. Wijowska, 43. Wittekówna, 44. Wojciechowska, 45. Wysocka, 46. Zarychtówna, 47. (Zarazków, 21/1), 48. Żaków.

Klasa I d.

1. Anisfeldówna, 2. Baranówna, 3. Białoniówna, 4. Borkowska, 5. Brandstätterówna, 6. Buczków, 7. Cholewianka, 8. Czerwińska, 9. Dziedzicówna, 10. Flachtówna, 11. Gałuszków, 12. Gąsiorówna, 13. Goszewatiukówna, 14. Herbertówna, 15. Hołystówna, 16. Jagielska Władysława, 17. (Jagielska Zofia 28/11), 18. Jankiewiczówna, 19. Kaimówna, 20. Kłaczyńska, 21. Knapikówna, 22. (Kramerówna 2/5), 23. Krasionna, 24. Kraśnicka, 25. Kubatówna, 26. (Kubicówna 18/10), 27. Kuśków, 28. (Majerska 26/11), 29. Miśków, 30. Ochabówna, 31. Olasówna, 32. (Ptaków, 27/11), 33. Rembiszówna, 34. (Rubinlichtówna 28/11), 35. Salówna, 36. Schmalzówna, 37. Serafinówna, 38. (Sikorówna zm. 14/12), 39. Starowiczówna, 40. Sargentówna, 41. Szczurowska, 42. Szpiechówna, 43. Szczepańska, 44. (Urbanetzówna 2/10), 45. Weindlinzanka, 46. (Wiśniowska 14/5), 47. (Woźniaków, 15/3), 48. Zawilińska, 49. Żubrowna; prywatystka: 50. Silbigerówna.

Klasa II a.

1. Abelesówna, 2. Baczyńska, 3. Brandówna, 4. Bruckówna, 5. Bujasówna, 6. Czeluśniaków, 7. Dąbrowska, 8. Drożdziej

wiczówna, 9. Dynowska, 10. Garycka, 11. Goldberżanka, 12. Gór-ska, 13. (Janicka 18/10), 14. Jankiewiczówna, 15. Jaśków-na, 16. Kilińska, 17. Klimków-na, 18. Kochmańska Helena, 19. Koch-mańska Zofia, 20. Kostecka, 21. Kowalikówna, 22. Kozłowska, 23. Lachmanówna, 24. Lederbergerówna, 25. Lüftnerówna, 26. Mandelbaumówna, 27. Markhauserówna, 28. Masłowska Eu-genia, 29. Masłowska Kazimiera, 30. Najdrówna, 31. Nawrotó-wna, 32. Nowaków-na, 33. Ostrowska, 34. Pałaszówna, 35. Pfle-gerówna, 36. Pietrańska, 37. Ptaków-na, 38. Radzikówna, 39. Rei-chówna, 40. Rokiczanówna, 41. Schragerówna, 42. Schreineró-wna, 43. Schwendnerówna, 44. Słowikówna, 45. Svobodówna, 46. Świdrówna, 47. Szymańska, 48. Tomaszewiczówna, 49. To-maszekiewiczówna, 50. Trzepakówna, 51. (Urbańska 15/4), 52. Wald-manówna, 53. Wałachówna; prywatystka: 54. Grünfeldówna.

Klasa II b.

1. Avenariusówna, 2. Bułatowska, 3. Cynsówna, 4. (Dro-żdżówna 1/3), 5. Druckerówna, 6. Dudków-na, 7. Fuchsówna, 8. Grünberżanka, 9. Hahnówna, 10. Jaśkowówna, 11. Jelonkó-wna, 12. Karasiówna, 13. Kleinmanówna, 14. Kolarzówna, 15. Kol-bówna, 16. Kowalska, 17. Kozikówna, 18. Kubrakiewiczówna, 19. Leidnerówna, 20. Lustiżanka, 21. Marszałków-na, 22. Massat-sówna, 23. Nemlinżanka, 24. Opidowiczówna, 25. Paciorska, 26. Paraszczaków-na, 27. Piątkiewiczówna, 28. Piepesówna, 29. Płachcińska, 30. Reibschaidówna, 31. Rusinówna, 32. Schrei-berówna, 33. Ścigalska, 34. Skotnicka Marya, 35. Skotnicka Ma-tylda, 36. Skrzelowska, 37. Smoterówna, 38. Stachaków-na, 39. Strzelecka, 40. Suderówna, 41. Tiefenbrunnerówna, 42. Trel-lanka, 43. Trojanowska, 44. Tuchowska, 45. Turkówna, 46. Wą-trobówna, 47. Wiśniowska Jadwiga, 48. Wrońska, 49. Zajęcó-wna, 50. Zydroniówna.

Klasa II c.

1. Albrechtówna, 2. Babulówna, 3. Bauerówna, 4. Bigoszó-wna, 5. Chłapowska, 6. Dudziaków-na, 7. Fugłówna, 8. Gold-bergerówna, 9. Grabowiecka, 10. Grucówna, 11. Herbstówna, 12. Horniatkiewiczówna, 13. Jabłczyńska, 14. Kasprowiczówna, 15. Kaucka, 16. Korzeniówna, 17. Kossobucka, 18. Kowalska, 19. Krudowska, 20. Lewandowska, 21. Martyników-na, 22. Mie-telska, 23. Mikusiówna, 24. Mrozówna, 25. Musiałówna, 26. No-wicka, 27. (Oczkowska Stanisława 26/11), 28. Oczkowska Wan-da, 29. Ostrowska Michalina, 30. Parfanowiczówna, 31. Polacz-kówna, 32. Rottermanówna, 33. Schmausówna, 34. Schmidtówna, 35. Skórczyńska, 36. Stolarzówna, 37. Szubińska, 38. Szymańska, 39. Teichenówna, 40. Toroniówna, 41. Trybowska, 42. Wałko-wińska, 43. Wątróbska, 44. Węgrzynówna, 45. Wojciechowska Natalia, 46. Żbików-na; prywatystka: 47. Mendochówna.

IV. Uzupełniająca szkoła handlowa.

Klasa I.

1. (Biedroń 15/2), 2. (Bugajski 2/10), 3. Gniewek, 4. (Kamiński 12/10), 5. Krupa, 6. (Migała 26/10), 7. Oświęcimski, 8. Schmidsfelden, 9. (Skorupa 3/3), 10. Wojtynia (W), 11. Wołek, 12. Zaborski.

Klasa II.

1. Dyna, 2. (Friedhuber 30/4), 3. Gauda, 4. (Gauden 8/1), 5. Górecki, 6. Guzik, 7. Hajduga, 8. Jaromin, 9. Jasiński, 10. Kijowski (W), 11. Kizlich, 12. Krejca, 13. (Markiewicz 18/12), 14. (Markłowski 21/10), 15. Muniak, 16. (Naglicki 2/10), 17. Nazarkiewicz, 18. Osada, 19. Pindel, 20. Plata, 21. Schmager, 22. Strychacz, 23. Szczerbowski, 24. Szynal, 25. (Schorsch 14/11), 26. Teslar.

Klasa III.

1. Augustowski, 2. (Bajorek 26/9), 3. Cammra (W), 4. Guzik Antoni, 5. Iwelski, 6. Jasiński Zygmunt, 7. Ładziński, 8. Marszałik, 9. Piel, 10. Smaluch, 11. Tapper.

V. Kurs abiturjentów.

Oddział A.

1. (Bachner 14/1), 2. Banas (W), 3. (Bartosiewicz 12/12), 4. Bartyzel, 5. Bogucki, 6. (Boklaszczuk 12/2), 7. Broniec, 8. Buszczyński (W), 9. Butrymowicz, 10. Chumiński, 11. Chwierut, 12. Danek, 13. Dąbrowski (W), 14. Długosz, 15. Drożdż, 16. Dundacek (W), 17. (Dwernicki 12/12), 18. Dziewoński, 19. Firla, 20. (Frisch 12/1), 21. Gawel, 22. Gawlas, 23. Gierałt, 24. (Goldberger 12/1), 25. Goldmann, 26. Grygierzec, 27. (Haltorf zm. 1/11), 28. Hanus, 29. Herschthal, 30. Hojarczyk (W), 31. (Horowitz 12/1), 32. Jakubek, 33. Jedlicki (W), 34. Jurczyński (W), 35. (Kahan 12/1), 36. Kałuski, 37. Kaufman (W), 38. Keh (W), 39. Kopf (W), 40. Kos, 41. Kossobudzki-Orłowski, 42. Ładziński, 43. Lehr Aleksander, 44. Lehr Eliasz, 45. Lewinger, 46. Łapa, 47. Machalica, 48. Machnicki, 49. Marcickiewicz, 50. Marszałek, 51. (Matzke 12/2), 52. (Mintz 12/3), 53. Młynek, 54. Mroczkowski, 55. Niziołek, 56. (Ohly 12/2), 57. Oliner, 58. Pisarek, 59. (Popławski zm.), 60. Ptak, 61. Radecki, 62. (Reguła 12/1), 63. Rudnicki, 64. Rządski, 65. (Robak 12/1), 66. (Sędzimir 12/1), 67. Silbiger, 68. Skolimowski, 69. Skrzypek (W), 70. (Smajek 12/1), 71. Soja, 72. Spira, 73. (Starzewski 12/1), 74. Stojda, 75. Szczurek, 76. (Tilles 20/3), 77. Troczyński, 78. Trybowski (W), 79. Twardowski (W), 80. Uhl, 81. Urbanowicz, 82. Warenhaupt, 83. Wazowski, 84. (Weichsel-

baum 12/2), 85. Wertz, 86. (Wierciak 14/2), 87. (Wilga Józef 12/12), 88. Wioch (W), 89. Wydro, 90. Zimmetbaum, 91. (Dusza zm. 24/11), 92. (Hrabowecyj 9/11).

Oddział B.

1. Bachner Bolesław (W), 2. Berger, 3. Bernatowicz, 4. (Bieberstein-Starowiejski 12/12), 5. (Bielecki 12/12), 6. (Binder 12/12), 7. Bryliński, 8. (Burnatowicz 20/11), 9. (Cichalewski 12/12), 10. (Cikowski 12/12), 11. Czarnik, 12. (Czaykowski 12/1), 13. Czwiertnia Adam, 14. Czwiertnia Władysław, 15. (Dobrzycki 12/1), 16. (Epstein 12/1), 17. (Gerlach 12/1), 18. Górka (W), 19. Gromnicki, 20. Gomołka, 21. Helfer, 22. (Herbst 8/1), 23. (Hrebenda 20/11), 24. (Dr. Hyży 20/12), 25. Jaglarz, 26. (Jajko 10/12), 27. (Janicki Kazimierz 20/2), 28. Janicki Roman, 29. Jaworski (W), 30. (Jelonek 20/4), 31. Jodłowski, 32. Józefik, 33. (Kaucyan 12/12), 34. Kłósak, 35. Kociotek, 36. Kucharski, 37. Kulikowski (W), 38. (Kydryński 12/12), 39. Matuszecki, 40. Dr. Mazanowski, 41. Metzger, 42. (Michalski 12/12), 43. Dr. Mikucki, 44. Nowak (W), 45. Onyszkiewicz, 46. Dr. Pierzchała Bronisław, 47. Pierzchała Juliusz, 48. Pintowski (W), 49. (Radewicz 20/12), 50. Rokita, 51. (Romański 20/1), 52. Rożen, 53. Rybczyński, 54. (Sadowski 20/1), 55. Safir, 56. (Schenker 20/1), 57. Schmidt Wiktor, 58. Seifert (W), 59. Sembrat, 60. Serafin (W), 61. Simmler, 62. (Smolarski 20/1), 63. Sołga (W), 64. Spitzer, 65. (Stachórski 20/1), 66. (Strzegoski 20/12), 67. (Syska 20/2), 68. (Dr. Szyszka 20/11), 69. Tarnowski, 70. Thun (W), 71. (Tyczka 20/1), 72. Ułacz, 73. (Walczak 20/1), 74. Warmuzek, 75. (Wastak 12/2), 76. (Więckowski 20/1), 77. (Wilk 20/12), 78. Wrona, 79. Zaucha, 80. Zawojski, 81. (Ralski zm. 16/10).

Oddział C.

1. Anderle, 2. Bardel (W), 3. Biłyk (W), 4. (Borkowski 20/1), 5. Buła (W), 6. Chodacki, 7. (Czisch 20/12), 8. Döllinger (W), 9. Durkat (W), 10. Fuczek, 11. Fürst, 12. (Gawęda 20/12), 13. Goldberg, 14. Gostkowski, 15. (Haitlinger 20/2), 16. Hanula, 17. Heilman (W), 18. Inglot, 19. Juroszek, 20. Kąkolewski 21. Kąleć, 22. (Kerz 20/2), 23. (Kłoda 20/2), 24. Kocyłowski, 25. Korn, 26. Kosydor, 27. (Koszyk zm. 17/11), 28. Kożusznik, 29. (Krzywda 20/2), 30. Landau Getzel, 31. Landau Gustaw, 32. (Lipiński 20/1), 33. Marmur, 34. Mazurkiewicz, 35. Meutznier (W), 36. (Nachman 20/1), 37. (Niemiec 20/1), 38. Oleksy, 39. Pacułt, 40. Pamuła (W), 41. Papee, 42. (Peter 20/12), 43. Pilch, 44. Podworski (W), 45. (Potuczek 20/1), 46. (Prochowski 20/1), 47. Przywara (W), 48. Puskarczyk (W), 49. (Dr. Rafacz 20/1), 50. Rakower, 51. Rawlinko (W), 52. Reis, 53. Rosner, 54. Santarius, 55. Schmidt Edward (W), 56. (Schönowitz 20/1), 57. Silberman, 58. Singer, 59. Dr. Skiba, 60. (Spoczyński 20/12), 61. (Stachiewicz 20/12),

62. Stanisław, 63. Stopa, 64. Szubert (W), 65. (Szyślak 20/12), 66. (Tański 20/12), 67. Tkaczyk, 68. Tokarski, 69. Wędrychowski (W), 70. Weiss, 71. Dr. Wermuth, 72. Wilga Aleksander, 73. Wiński, 74. Wołoszyński, 75. Woźniak, 76. Zagórski, 77. (Zawadzki 20/12), 78. Żelechowski, 79. (Żur 20/1).

VI. Kurs absolwentek szkół średnich.

Oddział A.

1. Agathówna, 2. Aniołówna, 3. Bajorkówna, 4. Bogdanowiczowa, 5. Chałupowiczówna, 6. (Chmurzanka 23/10), 7. Chwastkówna, 8. (Czernówna 10/1), 9. (Czesnakowa 15/12), 10. Deiblerówna, 11. (Fedymówna 3/3), 12. Franciszkówna, 13. Gancarzówna, 14. Geisslerówna, 15. Gielczyńska, 16. Golińska, 17. Göttlówna, 18. Grochowalska, 19. Hanusiakówna, 20. Hornicka, 21. Jacheciówna, 22. (Jasińska 14/2), 23. Jedlicka, 24. Kalinowska, 25. Kalczyńska, 26. Kiwałówna, 27. Klaczyńska, 28. Kluzeckówna, 29. (Kłodnicka 3/3), 30. Kochówna, 31. Koczkodonówna, 32. Kondratowiczówna, 33. Krupska, 34. (Kurzówna 3/3), 35. Lamensdorfówna, 36. Laskowska, 37. Leówna, 38. Löbensteinówna, 39. Machnicka M. A. 40. Magierzanka, 41. Mastalerzówna, 42. Mąkoszewska, 43. (Migoniowa 18/10), 44. Milzówna, 45. Mitasińska Wanda, 46. Mitasińska Władysława, 47. Muchowiczówna, 48. (Nowakówna 3/3), 49. Orchelówna, 50. Popielówna, 51. Samlicka, 52. Stawarzówna, 53. Weiglówna Adela, 54. Weiglówna Marya, 55. Zabierzewska.

Oddział B.

1. Bothówna, 2. (Chwaliboganka 18/11), 3. Dańkowska, 4. Grabowska Ludmiła, 5. (Grabowska Marya 11/11), 6. Kołodyńska, 7. Kukielówna-Krajewska, 8. Machnicka M. T., 9. Markocka, 10. Nejmanówna, 11. Nowotna Felicya, 12. Nowotna Jadwiga, 13. Obtułowiczówna, 14. Olasówna, 15. (Pieczonekówna 2/2), 16. Piotrowska, 17. Płaczówna, 18. (Pogorzelska 18/10), 19. Powązkówna, 20. Rozmusówna, 21. (Roztoczyńska 3/3), 22. (Rutowska 5/4), 23. (Ryskalczykówna 3/4), 24. Satkowska, 25. Scheuring, 26. Ścieszkówna, 27. (Sowińska 5/4), 28. Steliżanka, 29. Strzępkówna, 30. Stuberówna, 31. (Styrnalówna 2/3), 32. Szczepańska, 33. Traubnerówna Adela, 34. Traubnerówna Irena, 35. Wawrzycka, 36. Weissówna, 37. Willamówna Eugenia, 38. (Willamówna Irena 15/5), 39. Wiśniowska, 40. Wodzińska, 41. Wojtaszkówna, 42. Worliczkówna, 43. (Woźniakówna 4/3), 44. Zwolińska, 45. Żychalówna.

VII. Kursy wieczorne.

a) Kurs wieczorny dla dorosłych.

1. (Banasińska), 2. Bigajówna, 3. Brem, 4. Dębowski, 5. (Do-branowski), 6. (Dukalski), 7. (Ellnain), 8. Fortnerówna, 9. (Gawlik), 10. (Góralik), 11. (Guzik), 12. Grabowska Anna, 13. Grabowska Marya, 14. Grabowska Stanisława, 15. Katkunasówna, 16. (Katrówna), 17. (Kurnik), 18. Kurowska, 19. (Krasnodębska), 20. (Kukulówna), 21. (Lenkiewicz), 22. (Majewska), 23. Mandłówna, 24. (Migdał), 25. (Milczanowska), 26. (Nocoń), 27. (Niezgoda), 28. Pawlik, 29. Pełczyńska, 30. (Piątkowski), 31. (Podgórski), 32. (Padechowicz), 33. (Pustówka), 34. (Reim), 35. (Sarna), 36. (Sieminowicz), 37. (Śmiałowska), 38. (Ślusarczyk), 39. Solnicka, 40. (Steczowska), 41. (Standa), 42. (Szmigulant), 43. (Szewczyk), 44. Szubertówna, 45. (Szyller), 46. (Wróblewska), 47. (Winiarska), 48. (Wildstosser), 49. (Wit), 50. Dr. Zawadzki, 51. Żabińska.

b) II. Kurs handlowy dla oficerów.

1. (Barach), 2. (Bierer), 3. (Broczkowski), 4. Fijałek, 5. Gąsiorowski Zdzisław, 6. Giżejowski, 7. (Jurowicz), 8. Iwaszko, 9. (Komalski), 10. (Kuchta), 11. (Leśniak), 12. Lamensdorf, 13. (Lemek), 14. (Michalik), 15. Midor, 16. (Nowak Walenty), 17. Nowak Henryk, 18. (Pęksa), 19. (Pudelko), 20. (Pawlas), 21. Pałosz, 22. Śliwa, 23. (Słowiński), 24. (Stec), 25. (Świdorski), 26. (Smidowicz), 27. Warczak, 28. (Wasserberger), 29. (Wydra), 30. (Zajączkowski), 31. (Zamarski).

c) III. Kurs handlowy dla oficerów.

Oddział A.

1. (Abeles), 2. Bachowski, 3. Berman, 4. (Boruta), 5. Bieniek, 6. (Bulaga), 7. Dańkowski, 8. Drożański, 9. (Dworak), 10. Dyka, 11. Frączek, 12. Gawlik, 13. Geppert, 14. (Górniak), 15. (Gurbiel), 16. Hałatek, 17. Henoch, 18. Herbst, 19. (Houlubek), 20. Jarecki, 21. Jaworski Kazimierz, 22. (Jaroszyński), 23. (Jurkowski), 24. Juruś, 25. (Kahany), 26. (Kieszkowski), 27. Kiwała, 28. (Kleinberger), 29. Klimesz, 30. Kłapkowski, 31. Kollat, 32. Kornhauser Maryan, 33. Kornhauser Wilhelm, 34. Kozłowski, 35. (Kuchta), 36. Kulig, 37. Kurnicki, 38. Larisch, 39. Lelek, 40. Löbel, 41. Mleczko, 42. Molter, 43. Muczkowski, 44. Niżankowski, 45. Nytko, 46. Pajdak Zygmunt, 47. Perończyk, 48. Piotrowski, 49. (Ptak), 50. Pytel, 51. (Rejman), 52. Rosiński, 53. Rychlewski, 54. Schaitter, 55. Serednicki, 56. Singer, 57. Skoczek, 58. Stasiuk, 59. Szybowski,

60. Szymczakowski, 61. Targosz, 62. (Tobiasiewicz), 63. (Tokarz), 64. Zaremba.

Oddział B.

1. Aniel, 2. Bąk, 3. (Bazanowski), 4. (Bieroń), 5. Czekaj, 6. (Czyż), 7. Gęga, 8. Dr. Goldberger, 9. Grzybek, 10. (Gumpłowicz), 11. Harajewicz, 12. Horowitz, 13. Hortwig, 14. (Huttmann), 15. (Kamiński), 16. (Kornfeld), 17. (Kozłowski), 18. Kreutzberg, 19. Kruczkowski, 20. Lustig, 21. Małaczyński, 22. (Mindelgrün), 23. Moczulski, 24. Orzechowski, 25. Ożóg, 26. Pec, 27. (Reich), 28. (Stanak), 29. Stachiewicz, 30. (Stępiński), 31. Szancer, 32. Tokarz, 33. Tomowicz, 34. Wasserberger, 35. Weber, 36. Weiss, 37. Załuski, 38. Ziółowski, 39. Dr. Żabner.

Oddział C.

1. Atamańczuk, 2. Bieleś, 3. (Burzyński), 4. Bachner Bolesław, 5. Bielawski, 6. Bier, 7. (Bierczyński), 8. Bruchacz, 9. Domiczek, 10. Floch, 11. Gacek, 12. (Gadowski), 13. (Gilowski), 14. Grössler, 15. (Heumann), 16. (Iraszek), 17. (Kabelik), 18. Konarski, 19. Korczak, 20. Kruszyna, 21. Kulig Emil, 22. (Kurdziel), 23. (Langmann), 24. Łonicki, 25. (Łukiewicz), 26. Matera, 27. Marcisiewicz, 28. Miroski-Mucha, 29. Dr. Münzer, 30. (Mydlarz), 31. (Myszkowski), 32. Ostrowski, 33. Pajdak Julian, 34. Pajdak Antoni, 35. Pustówka, 36. Ragan, 37. Rogóż, 38. Romaniszyn, 39. (Rudnicki), 40. Schwarzenberg-Czerny, 41. Srokowski, 42. Sułek, 43. (Skarszewski), 44. Skimina, 45. (Skipski), 46. (Traciłowski), 47. Turczyn, 48. (Walczak), 49. (Weiß Abraham), 50. Wojtych, 51. Wolf, 52. Weigt.

d) IV. Kurs handlowy dla oficerów.

Oddział A.

1. (Augustynek), 2. (Bagiński), 3. (Baurowicz), 4. Bazanowski, 5. Berezowski, 6. Bień, 7. (Budek), 8. Buł, 9. Chrapek, 10. Dembowski, 11. Einhorn, 12. Farny, 13. (Franiek), 14. Gibczyński, 15. Gołogórski, 16. (Grabowski), 17. Grenik, 18. Hanausek, 19. (Henneberg), 20. Jaworski Józef, 21. Kalkstejn, 22. Kisielewski, 23. (Korzeniowski), 24. Kraus, 25. Kwieciński, 26. Łasak, 27. (Łukasiewicz), 28. Mahler, 29. (Margulies), 30. Mieczysławski, 31. (Mrzygłocki), 32. (Pochmara), 33. (Polek), 34. Puskarczyk, 35. (Reim), 36. Rykaczewski, 37. Rzepa, 38. Schenker, 39. Schönberg, 40. Siemieński, 41. Dr. Silberman, 42. (Skotnicki), 43. Skulicz, 44. (Słupczyński), 45. Sperr, 46. Szarewski Kazimierz, 47. (Szarewski Tadeusz), 48. Trendota, 49. Urbanke, 50. (Wiśniewski).

Oddział B.

1. Dr. Bigo, 2. Bil, 3. (Bogdanowicz), 4. Bronner, 5. (Chilewski), 6. Chmaj, 7. (Czadowski), 8. Czubernat, 9. (Dąbrowski), 10. Dobrowolski, 11. Dobrzycki, 12. Dorożyński, 13. Dulęba, 14. Dworski, 15. Ellnain, 16. (Gałęzowski), 17. Gąsiorowski Witold, 18. (Gołojuch), 19. Dr. Góra, 20. Górniak, 21. Hahn Henryk, 22. Hahn Władysław, 23. Jaworski Feliks, 24. (Kaputa), 25. Kastelik, 26. Kaufmann, 27. Kiss, 28. (Dr. Kleja), 29. (Kubiec), 30. Lasko, 31. (Leśniak), 32. Lukas, 33. (Łysek), 34. Makowski, 35. Maresch, 36. (Matusiak Aleksander), 37. (Matusiak Kazimierz), 38. Dr. Maywalt, 39. Morawiec, 40. Münch, 41. Nieć, 42. (Nunberg), 43. (Paleolog), 44. Parness, 45. (Paraskowicz), 46. (Peters), 47. (Podsiadło), 48. Radłowski, 49. Szauc, 50. Schmeidl, 51. Seib, 52. Serwoński, 53. (Siostrzonek), 54. (Smoleński), 55. Smosna, 56. (Solarzski), 57. Spyt, 58. Steinberg, 59. Suchoń, 60. (Stroiński), 61. (Szewczyk), 62. (Toczewski), 63. (Traciłowski), 64. Weselik, 65. Wietrzny, 66. Wit, 67. (Włosiński), 68. Wodzicki Hr., 69. (Wójtowicz), 70. Wyrobisz, 71. Wyspiański.

VIII. Kurs handlowy dla inwalidów wojennych.

1. Buczyński, 2. (Cisak), 3. Ciszewski, 4. Cyrana, 5. Czamara, 6. Dąbrowa, 7. Dubius, 8. (Dudka), 9. Dutkiewicz, 10. Haubner, 11. Hoffmann, 12. Hryniewicz, 13. (Iwaniec), 14. Jabłoński, 15. Knapczyk, 16. Kowalski, 17. Krajewski Stanisław, 18. Krajewski Zygmunt, 19. (Löwenherz), 20. (Olbrzykowski), 21. Olczak, 22. Owsionka, 23. Singer, 24. Stochel, 25. Szajdrowicz, 26. (Szymczykowski), 27. Tumidajewicz Adam, 28. Tumidajewicz Franciszek, 29. Wałowy, 30. (Wilk), 31. (Zając Józef), 32. Zając Władysław, 33. (Zawiślak).

Ogłoszenie

o wpisach na rok szkolny 1919/1920.

1. Warunki przyjęcia:

1. Do czteroklasowej Akademii: ukończonych 14 lat i ukończona 4. klasa szkoły średniej z co najmniej dostatecznymi postępami ze wszystkich przedmiotów wzgl. ukończona szkoła wydziałowa z co najmniej dobrymi postępami ze wszystkich przedmiotów. Uczniowie ze szkoły wydziałowej składają egzamin wstępny z języka polskiego, rachunków i algebry. Uczenie tylko z języka polskiego i rachunków.

2. Do szkoły dwuklasowej męskiej: ukończonych lat 14 i ukończona trzecia klasa szkoły średniej lub wydziałowej.

3. Do szkoły dwuklasowej żeńskiej: ukończonych lat 14 i ukończona co najmniej trzecia klasa szkoły wydziałowej z co najmniej dobrymi postępami ze wszystkich przedmiotów, wzgl.

4. klasa z ogólnym postępem dobrym. (W razie wolnego jeszcze miejsca można do szkół dwuklasowych uzyskać przyjęcie na podstawie egzaminu wstępnego, obejmującego materiał naukowy, przepisany dla trzeciej klasy wydziałowej.)

4. Na kurs abiturientów: egzamin dojrzałości w gimnazjum, gimnazjum realnem lub szkole realnej.

5. Na kurs absolwentek egzamin dojrzałości w gimnazjum, gimnazjum realnem, liceum, seminarium nauczycielskiem i t. p.

6. Na kurs wieczorny: ukończony 17. rok i wykształcenie przynajmniej w zakresie 6-letniej nauki w szkole ludowej.

7. Do szkoły uzupełniającej przyjmuje się tylko praktykantów miejscowych kupców.

2. Opłaty szkolne:

1. Wpisowe do Akademii oraz szkół dwuklasowych i na kursy abiturientów i absolwentek wynosi 20 K. Uczniowie i uczennice Akademii i szkół dwuklasowych składają ponadto 10 K na zbiory naukowe.

2. Czesne wynosi rocznie: w Akademii i męskiej szkole dwuklasowej 160 K, na kursie abiturientów 500 K, na kursie absolwentek i żeńskiej Akademii 500 K, w żeńskiej szkole dwuklasowej 360 K. Na kursie wieczornym wysokość zależy od ilości godzin wykładowych, co najmniej jednak po 30 K od jednej godziny tygodniowej nauki za cały kurs.

3. Taksy za egzamina wstępne wynoszą: na I. kurs Akademii 10 K, do klasy I. szkół dwuklasowych i na II. kurs Akademii 24 K, do klasy II. szkół dwuklasowych 48 K, na III. kurs Akademii 72 K. Za egzamina półroczne opłacać będą prywatystki wzgl. prywatystki 48 K, za egzamin roczny 96 K. Taksa za egzamin prywatny z księgowości i t. d. wynosi od przedmiotu 24 K.

Uwaga: Opłaty szkolne należy składać w połowie przy wpisie, w połowie z początkiem drugiego półroczu. W wypadkach nadzwyczajnych może Kuratorja na wniosek Dyrekcyi zezwolić na składanie tych opłat w ratach. Raz złożonych opłat nie zwraca się pod żadnym warunkiem.

3. Wpisy

powakacyjne odbędą się w dyrekcyi od dnia 25. sierpnia do 4. września od 10—12.

Egzamina poprawcze i uzupełniające odbędą się w dniach 4. i 5. września, egzamina wstępne do klasy I. dnia 5. września.

Wpisy do szkoły uzupełniającej i na kurs wieczorny odbędą się od 12. do 16. września 1919.

Nabożeństwo wstępne odprawi się dnia 6. września 1919.

W Krakowie, dnia 30. lipca 1919.

Dyr. J. Kannenberg.

Uwaga: Do nabycia w Dyrekcyi: plany naukowe 4-klasowej akademii, szkół dwuklasowych, kursu abiturjentów i absolwentek.

